

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření obce Horní Suchá se zaměřením na výdaje v oblasti školství

Financial Management of the Horní Suchá Municipality

with a Focus on Education

Student: Bc. Agata Doffková

Vedoucí diplomové práce: Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Agata Doffková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Hospodaření obce Horní Suchá se zaměřením na výdaje v oblasti školství
Financial Management of the Horní Suchá Municipality with a Focus on Education

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Pravidla hospodaření obcí v ČR
3. Hospodaření obce Horní Suchá v letech 2008-2012
4. Zhodnocení výdajů obce v oblasti školství
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

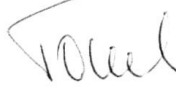
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2012*. Turnov: Acha obec účtuje, 2012. 253 s. ISBN 978-80-260-1010-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

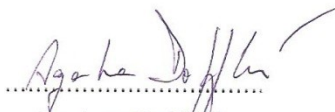
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřisežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně. Zdroje, ze kterých bylo čerpáno, jsou uvedeny v seznamech literatury.

V Ostravě dne 15.04.2014

.....
Bc. Agata Dofková

OBSAH

1	ÚVOD.....	5
2	PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ V ČR.....	7
2.1	SAMOSTATNÁ A PŘENESENÁ PŮSOBNOST OBCÍ	8
2.2	ORGÁNY OBCE	9
2.3	ROZPOČTOVÁ PRAVIDLA ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ.....	11
2.3.1	<i>Rozpočtový proces</i>	<i>12</i>
2.3.2	<i>Rozpočtová skladba</i>	<i>13</i>
2.3.3	<i>Příjmy obce</i>	<i>13</i>
2.3.4	<i>Finanční zdroje obcí</i>	<i>15</i>
2.3.5	<i>Výdaje obce.....</i>	<i>18</i>
2.4	FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ V ČR	19
2.4.1	<i>Výkon samosprávné a přenesené funkce obce v oblasti vzdělávání</i>	<i>21</i>
2.4.2	<i>Právní postavení škol a školských zařízení regionálního školství</i>	<i>22</i>
2.4.3	<i>Finanční prostředky poskytované zřizovateli.....</i>	<i>24</i>
2.4.4	<i>Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu</i>	<i>25</i>
2.4.5	<i>Ostatní formy financování škol</i>	<i>26</i>
3	HOSPODAŘENÍ OBCE HORNÍ SUCHÁ.....	28
3.1	CHARAKTERISTIKA OBCE.....	28
3.1.1	<i>Historický vývoj obce.....</i>	<i>28</i>
3.1.2	<i>Správa a fungování obecních orgánů obce Horní Suchá</i>	<i>29</i>
3.1.3	<i>Vývoj školství v obci.....</i>	<i>30</i>
3.2	HOSPODAŘENÍ OBCE HORNÍ SUCHÁ V LETECH 2008 - 2012	32
3.2.1	<i>Příjmy obce</i>	<i>33</i>
3.2.2	<i>Výdaje obce.....</i>	<i>35</i>
3.3	BĚŽNÝ A KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	37
3.3.1	<i>Běžný rozpočet</i>	<i>37</i>
3.3.2	<i>Kapitálový rozpočet</i>	<i>38</i>
3.4	VÝDAJE OBCE Z POHLEDU ODVĚTVOVÉHO TRÍDĚNÍ	39
3.4.1	<i>Běžné výdaje.....</i>	<i>40</i>
3.4.2	<i>Kapitálové výdaje.....</i>	<i>43</i>
3.4.3	<i>Průměrné výdaje obcí v ČR</i>	<i>45</i>
4	ZHODNOCENÍ VÝDAJŮ OBCE V OBLASTI ŠKOLSTVÍ.....	48
4.1	CHARAKTERISTIKA PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ OBCE V OBLASTI ŠKOLSTVÍ.....	48
4.1.1	<i>Základní škola a mateřská škola Horní Suchá.....</i>	<i>48</i>
4.1.2	<i>Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Horní Suchá</i>	<i>50</i>
4.2	ANALÝZA VÝDAJŮ OBCE HORNÍ SUCHÁ NA ŠKOLSTVÍ.....	52
4.2.1	<i>Neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení z rozpočtu obce</i>	<i>52</i>
4.2.2	<i>Celkové provozní výdaje</i>	<i>56</i>

4.2.3	<i>Investiční výdaje na školství.....</i>	58
4.2.4	<i>Celkové výdaje na školství</i>	61
4.3.	<i>Srovnání s celostátním průměrem.....</i>	62
5	ZÁVĚR.....	66
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
	SEZNAM ZKRATEK	73
	Prohlášení o využití výsledů diplomové práce	Chyba! Záložka není definována.
	SEZNAM PŘÍLOH.....	75

1 ÚVOD

Právo každého jednotlivce na vzdělání, vychází z čl. 33 Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Vzdělávání občanů ve společnosti je obecně veřejným zájmem a patří mezi základní náplně veřejné správy moderního státu. Školství je běžně užívaný termín, který v sobě zahrnuje vzdělávání ve všech jeho možných formách. Z organizačního hlediska školství představuje soustavu institucí podílejících se ať již přímo nebo nepřímo na vzdělávacím procesu. Školství patří ve většině moderních demokratických států mezi základní složky veřejné správy, z toho také vyplývá převaha veřejnoprávní úpravy nad úpravou soukromoprávní. Teoreticky je možné školské služby poskytovat na čistě tržním principu, ale tradice, zvyklosti, postoje a hodnoty naší společnosti vedou k poskytování školských služeb převážně z veřejných financí.

Zřizovatelem škol může být dle školského zákona také obec, která má za úkol dbát o rozvoj vzdělávání na svém území v zájmu svých občanů. Vzdělávání poskytované obcí na základě školského zákona je nazýváno územní veřejnou službou. Základem pro správné fungování obce je efektivní hospodaření peněžními prostředky, zabezpečení dostatečné výše příjmů a následné hospodárné vynakládání peněžních prostředků.

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je obec definována jako základní samosprávný územní celek. V zákoně je také definováno postavení obce, území, názvy a občané obce, hospodaření obce, vzájemná spolupráce obcí, orgány obce a také dozor nad výkonem obcí. Obce plní činnosti, které jim vymezuje zákon o obcích, provádějí samostatnou i přenesenou působnost. Do samostatné působnosti obce patří zejména péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb občanů, tzn. uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Diplomová práce je zaměřena na zhodnocení hospodaření obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012 se zaměřením na výdaje v oblasti školství.

V diplomové práci jsou sledovány dva cíle. **Hlavní cíl** se zaměřuje na zhodnocení výdajů na školství na 1 žáka/dítě na příkladu obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012. **Dílčím cílem** je zhodnocení výdajů obce Horní Suchá ve sledovaném období a jejich komparace s celostátním průměrem obcí stejné velikostní kategorie v ČR.

První hypotézou práce (H₁) je, že průměrné výdaje obce na školství, při srovnání mezi školami s českým jazykem vyučovacím a školami s jazykem vyučovacím jiným než českým, přepočítány na 1 žáka/dítě, jsou u cizojazyčné školy minimálně dvojnásobné.

Druhou hypotézou (H₂) ověřující dílčí cíl je, že výdaje obce Horní Suchá jsou srovnatelné s průměrem výdajů obcí stejné velikostní kategorie v ČR, s odchylkou 2 %.

V práci je použita metoda abstrakce, která nebere v úvahu nepodstatné vlastnosti, odráží podstatu předmětů. Tato metoda je použita zejména v teoretické části práce. Další metodou, je analýza, která rozebírá celek na jednotlivé části, a komparace, což znamená srovnání dvou či více veličin. Tyto metody jsou použity hlavně v praktické části k rozboru rozpočtů a výdajů tříděných dle odvětví v obci Horní Suchá za období let 2008 – 2012. Dále je v závěru práce použita metoda syntézy, pro spojení více částí v celek.

Diplomová práce se skládá ze tří částí, mimo úvod a závěr. Teoretická část se zabývá základními pojmy popisujícími obec, její orgány, samostatnou a přenesenou působnost obcí. Dále se podrobněji zabývá rozpočtem obce, rozpočtovým procesem, skladbou rozpočtu, příjmy a výdaji obce. Na konci této kapitoly jsou popsány principy financování školství v ČR a dále funkce obce v oblasti vzdělávání.

Praktická část se zabývá zhodnocením hospodaření obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012. Zabývá se rozpočty obce v tomto období v rozdělení na běžný a kapitálový a dále se zaměřuje na vývoj výdajů obce z pohledu odvětvového třídění. Poslední kapitola se věnuje výdajům obce Horní Suchá v oblasti školství. Nejdřív jsou krátce charakterizovány příspěvkové organizace obce působící v oblasti školství a dále jsou představeny výdaje obce na školství v rozdělení na provozní a kapitálové. Poté jsou jednotlivé výdaje propočítány na 1 žáka/dítě a následně je provedeno jejich zhodnocení mezi školou s českým jazykem vyučovacím a školou s jazykem vyučovacím jiným než českým, v tomto případě polským.

Při zpracování práce je použita domácí literatura, platná legislativa ČR a odborné články. Výpočty v praktické části práce vycházejí ze závěrečných účtů obce Horní Suchá, dále z rozpočtů obce z automatizovaného rozpočtového informačního systému (UFIS, ARIS), který je dostupný na internetových stránkách Ministerstva financí ČR.

2 PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ V ČR

Základním článkem územní samosprávy je obec. Postavení obcí v České republice vymezuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika je členěna na obce, které jsou charakterizovány jako základní územní samosprávné celky.

Obec je sdružením občanů, kteří mají na jejím území bydliště. Je také základním územním samosprávným společenstvím občanů a tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.

V právním smyslu je obec vymezena třemi základními znaky:

- území;
- občané ČR s trvalým pobytem, občané s čestným občanstvím obce (města);
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území obce).¹

Obec je veřejnou korporací, která spravuje vlastní majetek a také s ním hospodaří. Má také vlastní finanční prostředky, a každý rok sestavuje svůj rozpočet. Obec má vymezenou finanční suverenitu a může vstupovat do všech zákonem přípustných smluvních vztahů. O těchto vztazích může samostatně rozhodovat s tím, že nese plnou odpovědnost za důsledky svých rozhodnutí. Obec může zřizovat organizace pro plnění svých samosprávních funkcí²

Zákon o obcích rozlišuje tyto základní druhy obcí:

- obce, které nejsou městy;
- města, která získala statut města před 17. 5. 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, která byla městem při nabytí účinnosti zákona o obcích v roce 2001, s počtem obyvatel nad 3000;
- městys, tzn. obce, které toto označení byly oprávněny používat před 17. 5. 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR;
- statutární města, ve kterých zastupitelstvo schvaluje statut města, a současně schvaluje ustanovení, že území obce se rozčlení na městské obvody nebo na městské části, toto rozdělení se schvaluje obecně závaznou vyhláškou;
- Hlavní město Praha členěné na městské části.³

Zákonem je obcím dána povinnost pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; a při plnění svých úkolů chránit veřejný zájem.

¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2008. s. 119.

² PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy. 1995. s. 9.

³ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2008. s. 120.

2.1 Samostatná a přenesená působnost obcí

Obec je veřejnoprávní organizací, která má svůj vlastní majetek. V rámci svého hospodaření je pověřena sestavením rozpočtu pro kalendářní rok. Jejím hlavním znakem, kterým se odlišuje od ostatních státních orgánů, je širší míra samosprávy. V právních vztazích má oprávnění vystupovat svým jménem a nést odpovědnost, která z těchto vztahů plyne. Obec ČR je možno posuzovat a členit v závislosti na míře výkonu přenesené působnosti, která na ně byla delegována centrálními orgány veřejné správy. Jelikož každá obec vykonává samosprávu a současně určitý rozsah přenesené správy, hovoříme o smíšeném modelu územní samosprávy.

Obec plní tyto funkce vymezené zákonem o obcích:

- a) vlastní samosprávnou funkci, v ČR tzv. samostatná působnost obce v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat;
- b) přenesené funkce, v ČR tzv. přenesená působnost, v rámci vykonávání státní správy.⁴

Samosprávná působnost obce

Samostatná působnost znamená zajišťování takových činností, které jsou v zájmu obce a občanů a nejsou svěřeny krajům. Tyto činnosti vymezuje zákon o obcích a jsou jimi například činnosti a pravomoci zastupitelstva a rady obce, péče o bydlení, ochrana a rozvoj zdraví, dopravy, výchovy a vzdělávání, kultury aj. V samostatné působnosti obec vydává obecně závazné vyhlášky, které se řídí zákony nebo jinými právními předpisy.⁵

Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti obce zasahovat pouze, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem.

Zákon o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů také definuje záležitosti, které jsou typické pro výkon samosprávné působnosti obce, jedná se např. o:

- schvalování programu rozvoje obce;
- schvalování rozpočtů a závěrečných účtů obce;
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce;
- zřizování a rušení příspěvkových organizací a organizačních složek obce, a schvalování jejich zřizovacích listin;
- zřizování a rušení výborů, volení jejich předsedy a dalších členů a odvolávání je z funkce;

⁴ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2008. s. 119.

⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

- zřizování a rušení obecní policii;
- rozhodování o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce;
- vydávání komunálních dluhopisů.⁶

Přenesená působnost

Přenesená působnost obce zahrnuje výkon státní správy orgány obce, které jsou pro tento účel zřízeny. Přenesenou působnost provádějí obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností, avšak i tyto obce se hlavně zabývají samosprávnou činností. Většinou se jedná o vedení matriky a evidenci občanů, které vykonává obecní úřad. Na výkon činností v rámci přenesené působnosti, náleží obci finanční prostředky ze státního rozpočtu.

V přenesené působnosti se obce dělí podle rozsahu působnosti státní správy takto:

1. obce III. typu – obce s rozšířenou působností;
2. obce II. typu – obce s pověřeným obecním úřadem;
3. obce I. typu – všechny obce;
4. obce se stavebním úřadem;
5. obce s matričním úřadem.⁷

Obce s pověřeným obecním úřadem mohou například vydávat stavební povolení, regulovat oblast dopravy aj. Obce s rozšířenou působností mohou vydávat občanské průkazy, živnostenská oprávnění, cestovní pasy, vyplácet dávky státní sociální podpory aj. Tyto činnosti jsou v přenesené působnosti upravovány nařízeními obce.

2.2 Orgány obce

V této kapitole jsou popsány nejdůležitější orgány obce, mezi které patří zastupitelstvo, rada, starosta a obecní úřad. Jsou zde uvedeny rovněž nejvýznamnější funkce, které tyto orgány mají ve své pravomoci.

Zastupitelstvo

Nejdůležitějším orgánem obce je z hlediska její správy zastupitelstvo obce. To se skládá ze zastupitelů, kteří jsou voleni občany obce. Počet členů zastupitelstva je dán zákonem o obcích od 5 do 55 členů podle počtu obyvatel dané obce. Zastupitelstvo má nejvýznamnější rozhodovací pravomoci.

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁷ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. s. 94.

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Mezi jeho nejdůležitější pravomoci patří schvalování programu rozvoje obce, schvalování územního plánu obce a regulačního plánu, schvalování rozpočtu obce a závěrečného účtu obce, zřizování trvalých a dočasných peněžních fondů obce, vydávání obecně závazné vyhlášky obce, rozhodování o vyhlášení místního referenda, rozhodování o majetku obce, volba a odvolávání z funkce starosty, místostarosty a radní, aj.⁸

Rada obce

Výkonným orgánem obce je rada obce. Za činnost, kterou ze svého pověření vykonává, se zodpovídá zastupitelstvu příslušné obce. Rada obce je volena v obcích, kde zastupitelstvo má alespoň 15 členů. Členy rady obce jsou starosta, minimálně jeden místostarosta a také další členové volení z řad zastupitelů obce. Počet členů obcí musí být vždy lichý.

Mezi pravomoci rady obce patří například příprava materiálu pro jednání zastupitelstva obce, zabezpečování plnění usnesení zastupitelstva obce, rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, řízení organizačních složek a dalších organizací, které obec zřídila pro zabezpečení veřejných statků, ukládání pokut v samostatné působnosti, zřizování potřebných odborů a oddělení s jejich placenými zaměstnanci, vydávání nařízení obce v přenesené působnosti na základě zákonného zmocnění.⁹

Starosta

Nejvyšším představitelem obce je starosta, který zastupuje obec navenek. Je volen z řad členů zastupitelstva, kterému je ze své funkce zároveň odpovědný. Ve své funkci samozřejmě setrvává až do té doby, kdy je zvolen nový starosta. Starosta spolu s místostarostou, který je také volen zastupitelstvem, podepisují právní předpisy obce platné pro obyvatele obce. Mezi jeho další pravomoci lze zařadit zejména svolávání zastupitelstva obce, osobní odpovědnost za objednání a provedení auditu hospodaření obce, jmenování a odvolávání tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu, či příprava, svolávání a řízení schůze rady obce.¹⁰

Obecní úřad

Výkonem administrativně organizační činnosti, která souvisí nejen se samosprávním, ale i přenesenou působností obce a jejích orgánů, je pověřen obecní úřad. Plní úkoly zastupitelstva obce a rady obce, a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti v oblasti

⁸ LAJTKEROVÁ, E. Veřejné finance. 2007. s. 98

⁹ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. s. 89-90.

¹⁰ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. s. 89-90.

samostatné působnosti. Vykonává také přenesenou působnost v mezích zákona o obcích, kromě činností svěřených do působnosti příslušné komise nebo zvláštního orgánu. Ve městech je funkce obecního úřadu zajišťována prostřednictvím městského úřadu, magistrátu, úřadů městských obvodů a částí. Obecní úřad řídí starosta, kterému pomáhají jeho zástupci – místostarostové a jmenovaný tajemník. Obecní úřad je dále tvořen zaměstnanci odborů. Počet odborů a rozsah jejich činnosti je ovlivněn zejména velikostí obce a rozsahem samostatné a přenesené působnosti. Mezi tyto odbory patří například personální odbor, odbor rozpočtu, odbor územního plánování či odbor sociální.¹¹

2.3 Rozpočtová pravidla územních rozpočtů

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce těchto rozpočtů. Vymezuje pravidla hospodaření a stanovuje, co je příjmem a co výdajem obce. Dále tento zákon stanovuje pravidla rozpočtového procesu od jeho vypracování, schválení, hospodaření, až po vytvoření závěrečného účtu.¹²

Všechny obce musí každoročně sestavovat svůj rozpočet, podle kterého hospodaří. Rozpočet obce je bilancí příjmů a výdajů obce, a ostatních peněžních operací, které poskytují kompletní přehled o hospodaření obce během rozpočtového období. Rozpočtový rok je rokem kalendářním. Při zpracování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu, kdy obce mají povinnost sestavovat rozpočtový výhled na dobu 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem pro střednědobé finanční plánování a sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků. Rozpočet se sestavuje obvykle jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech. Taktéž může být rozpočet schodkový jen v případě, že schodek lze uhradit finančními prostředky z minulých let, smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů.¹³

Každý rozpočet lze rozdělit na dvě části, tzv. běžnou a kapitálovou část. Běžný rozpočet je sestavován jako bilance běžných příjmů a běžných výdajů, což znamená, že tyto se vztahují k rozpočtovému roku. Jde o příjmové a výdajové transakce, které se každoročně opakují.

¹¹ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004, s. 90-93.

¹² Zákon č. 250/2000 Sb. O rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

Pokud se jedná o období delší, než je rozpočtový rok, pak jsou zachyceny v rozpočtu kapitálovém a jsou především investičního charakteru.

Rozpočet obce je nástrojem realizace koncepce územní samosprávy, nástrojem prosazování lokálních a regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva, které žije na daném území.

2.3.1 Rozpočtový proces

Souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření ÚSC v daném rozpočtovém období se nazývá rozpočtovým procesem. Jednotlivé fáze rozpočtového procesu lze rozdělit do následujících etap:

- **návrh rozpočtu** – zpravidla provádí výkonný orgán obce, většinou finanční odbor. Sestavení návrhu rozpočtu je nejsložitější etapa rozpočtového procesu. Jak již bylo výše zmíněno, podkladem pro návrh rozpočtu je rozpočtový výhled. Návrh rozpočtu se sestavuje zpravidla na základě rozpočtu z předcházejícího roku, s ohledem na nové potřeby, změny, inflaci;
- **projednávání a schválení návrhu rozpočtu** – sestavený návrh rozpočtu se projednává – podle místních podmínek – ve finančním výboru a v radě obce. Podklad rozpočtu obce je projednáván v obecních orgánech – v radě obce, komisích a výborech a jejich případné připomínky finanční odbor zpracuje do návrhu rozpočtu. Posléze je návrh rozpočtu obce zveřejněn minimálně 15 dnů vyvěšením na úřední desce, nebo místně obvyklým způsobem tak, aby se k němu občané mohli vyjádřit. Schvalování rozpočtu je ve výhradní pravomoci zastupitelstva. Zastupitelé schvalují závazné ukazatele, po schválení následuje rozpis celého rozpočtu dle podrobné rozpočtové skladby;¹⁴
- **plnění rozpočtu a průběžná kontrola** – volené i výkonné orgány obcí pravidelně kontrolují průběžné plnění rozpočtu během rozpočtového období, analyzují příčiny neplnění rozpočtu a hledají vhodná účinná opatření, která by odstranila působení negativních vlivů v rozpočtovém hospodaření obce. Na průběžné kontrole rozpočtu obce se podílí finanční výbor, který je iniciativním a kontrolním orgánem zastupitelstva obce;
- **kontrola rozpočtu obce** – po skončení rozpočtového období obce se provádí následná kontrola jejího plnění v podobě závěrečného účtu obce. Nezbytnou součástí projednání

¹⁴ PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe. 2007. s. 64.

závěrečného účtu ÚSC je povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok. U obcí je to krajským úřadem nebo auditorem. Před projednáním závěrečného účtu obce, které provádí zastupitelstvo obce, je nutné závěrečný účet zveřejnit po dobu minimálně 15 dnů na úřední desce.

2.3.2 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba závazně člení příjmy a výdaje veřejných rozpočtů. V ČR upravuje způsob třídění všech peněžních operací veřejných rozpočtů.

Rozpočtová skladba uplatňuje 4 základní hlediska třídění:

- odpovědnostní – třídí příjmy a výdaje státního rozpočtu podle správců kapitol;
- druhové – třídí finanční operace na příjmy, výdaje a financování;
- odvětvové – používá třídění na 6 skupin podle odvětví;
- konsolidační – spojeno s konsolidací rozpočtů, při kterých se nemění výsledek bilance, ale objem na příjmové straně a výdajové straně.¹⁵

Druhové třídění označuje položky čtyřmístným kódem. První číslo označuje třídu, druhé číslo seskupení položek, třetí číslo označuje podseskupení položek a jednotlivé položky příjmů a výdajů jsou označovány čtyřmístným kódem. Toto třídění obsahuje 7 tříd, a to:

Třída 1 – Daňové příjmy;

Třída 2 – Nedaňové příjmy;

Třída 3 – Kapitálové příjmy;

Třída 4 – Přijaté dotace;

Třída 5 – Běžné výdaje;

Třída 6 – Kapitálové výdaje;

Třída 8 – Financování.

Jednotlivá čísla kapitol, tříd, seskupení, podseskupení, položek, skupin, oddílů, pododdílů, paragrafů a záznamových jednotek jsou konkrétně uvedena v příloze vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

2.3.3 Příjmy obce

Pro rozpočet obcí mají jejich příjmy naprosto rozhodující roli, neboť právě ony slouží jako zdroj k pokrývání veřejných výdajů. Jsou zpravidla nenávratným zdrojem obcí

¹⁵ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. 375 s.

a významně se podílejí na přerozdělování hrubého domácího produktu. Jednotlivé příjmy obce jsou přehledně rozděleny podle rozpočtové skladby. To zajišťuje jejich přehlednost, sumarizaci, kontrolu a možnost srovnávání údajů v čase i prostoru.¹⁶

Z hlediska klasifikace příjmů obce, je mimo dalších hledisek, velmi významné rozdělení příjmů na běžné a kapitálové příjmy.

Běžné příjmy obce se opakují většinou každý rok, i když ne ve zcela stejném objemu. Jsou určeny na financování běžných, každoročně se opakujících potřeb, tzn. hlavně výdajů na zabezpečení lokálních veřejných statků. Můžeme je členit dvěma různými způsoby:

a) podle charakteru:

- **daňové, nenávratné příjmy** – představují největší skupinu běžných příjmů (daně jako povinné platby stanovené daňovými zákony, můžeme zde zahrnout i správní poplatky, místní poplatky);
- **nedaňové příjmy** – všechny ostatní příjmy, z nichž některé mohou být stanoveny zákonem (např. poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku, zisk obecních podniků, dividendy z akcií, příjmy od organizačních složek a příspěvkových organizací, transfery);

b) podle původu:

- **vlastní příjmy** – místní daně, podle daňového určení také svěřené daně (neboli výlučné a rozpočtově určené), popřípadě i sdílené daně (podíl na státních daních), správní poplatky za úkony, které samospráva vykonává v rámci své přenesené působnosti, vlastní nedaňové příjmy (např. z podnikání obce), uživatelské poplatky za smíšené veřejné statky;
- **příjmy z přerozdělovacích procesů**, do kterých patří:
 - nenávratné transfery – sem patří dotace z rozpočtové soustavy, příjmy od jiných subjektů;
 - návratné - krátkodobé a překlenovací úvěry, které jsou neinvestičního charakteru, se splatností v rozpočtovém roce, případně jiné krátkodobé půjčky a finanční výpomoci z rozpočtové soustavy, zpravidla bezúročné.¹⁷

Kapitálové příjmy v územním rozpočtu jsou jednorázové, zpravidla se pravidelně neopakují. Kapitálové příjmy jsou v zásadě považovány za nedaňové příjmy. Jsou obvykle účelové a využívají se k financování dlouhodobých potřeb, mezi které patří zejména pořízení

¹⁶ PAŘÍZKOVÁ, I. Finance územních samosprávných celků. 1998. s. 102.

¹⁷ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. s. 251-252.

investic v lokálním a regionálním veřejném sektoru, z nichž budou profitovat zejména budoucí generace. Tyto příjmy můžeme členit takto:

- **vlastní** – např. příjmy z prodeje majetku, cenných papírů;
- **příjmy z přerozdělovacích procesů**, které se dělí na:
 - nenávratné transfery – dotace, příjmy od jiných subjektů (např. dary na pořízení investice), včetně finančních prostředků z fondů Evropské unie, poskytovaných na financování rozvojových projektů;
 - návratné – střednědobý nebo dlouhodobý úvěr od určitého peněžního ústavu na financování investic, příjmy z emise komunálních cenných papírů (obligací), ostatní kapitálové půjčky apod.¹⁸

2.3.4 Finanční zdroje obcí

Zdroje obcí k financování jednotlivých činností jsou různé. Finanční prostředky obcí se člení podle druhu příjmů na:

- vlastní zdroje (daňové, nedaňové, kapitálové);
- dotace (státní, ostatní).

Vlastní zdroje obcí jsou vhodné pro financování všech projektů. Obec případně může ovlivnit jejich tok a velikost. Daňové a nedaňové příjmy jsou z celkových příjmů jediné, které se dá alespoň zčásti dopředu odhadnout. V ČR představuje podíl daňových příjmů na celkových příjmech obce kolem 60 %. Dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, aktuální znění 500/2012 Sb., **daňové příjmy** rozpočtů obcí tvoří:

- a) daň z nemovitostí – 100 % výnosu této daně, které se nachází na území dané obce;
- b) daň z přidané hodnoty - podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu;
- c) daň příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů – podíl na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu;
- d) daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby - podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu;
- e) daň z příjmů fyzických osob - podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu;

¹⁸ PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. s. 252-253.

- f) daň z příjmů právnických osob - podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu;
- g) daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti – 30 % z výnosu;
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby;
- i) daně (záloha na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů – podíl 1,5 % z celostátního hrubého výnosu.

Mezi daňové příjmy obcí lze zařadit také poplatky, a to místní poplatky, správní a poplatky spojené s životním prostředím. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje vybírat tyto místní poplatky:

- a) poplatek ze psů;
- b) poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt;
- c) poplatek za užívání veřejného prostranství;
- d) poplatek ze vstupného;
- e) poplatek z ubytovací kapacity;
- f) poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- g) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;
- h) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.¹⁹

Správní poplatky vymezuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích a poplatky spojené s životním prostředím upravuje zákon č. 86/2002 Sb., o poplatcích za znečišťování životního prostředí.

Nedaňové příjmy se podílí na celkových příjmech obce zhruba 10 %. Mezi nedaňové příjmy obce lze zařadit poplatky, příjmy z užití majetku, přijaté úroky, dividendy, splátky půjček poskytnutých v rámci rozpočtové politiky obce, přijaté sankce, vratky transferů atd. Výši i strukturu nedaňových příjmů mohou obce ovlivňovat svým chováním. Mezi nejvýznamnější nedaňové příjmy obcí patří příjmy z vlastní činnosti, např. příjmy za poskytované služby, příjmy z prodeje zboží, příjmy ze školného, příjmy z pronájmu majetku, příjmy z pronájmu pozemků v obecním vlastnictví, příjmy z pronájmu bytového fondu apod.

¹⁹ §1 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění.

Tyto příjmy představují tradiční příjem rozpočtů obcí a krajů. I když podíl této skupiny příjmů na celkových příjmech rozpočtu obce není nijak výrazný, nedá se zpochybnit význam této skupiny příjmů, neboť pomáhají vyrovnávat hospodaření obce.²⁰

Dotace jsou nenávratné peněžní transfery, které jsou obcím poskytovány zejména proto, že nejsou samy o sobě finančně soběstačné. Patří mezi objemově nejdůležitější transfery, které směřují do rozpočtu obcí. Dotace jsou po daňových příjmech druhým nejvýznamnějším prostředkem, z něhož dochází k financování obcí (viz příloha č. 1). Příjmy v podobě dotace ze státního rozpočtu a státních fondů tvoří v ČR neopominutelnou část příjmů obecního rozpočtu. Jsou poskytovány zejména z důvodu toho, že obce musí vykonávat některé činnosti v rámci přenesené působnosti, ke které jsou jim poskytovány potřebné finanční prostředky. Tyto peněžní transfery velmi příznivým způsobem ovlivňují hospodaření obcí.

Dotace, které obce mohou získat, jsou poskytované z různých zdrojů. Těmito zdroji jsou dotace z kapitoly všeobecná pokladní správa, dotace z kapitol orgánů státní správy a dotace ze státních fondů. Obec dále může požádat o dotace z rozpočtu vyššího stupně územní samosprávy, tedy o dotaci z rozpočtu příslušného kraje, pod jehož kompetenci územně spadá.

V ČR do rozpočtu obcí plynou zejména účelové dotace. Ty mohou být buď běžné, které slouží zejména k financování provozních potřeb, nebo kapitálové, které slouží k zajištění určité míry veřejných statků. Nevyužité dotace tohoto druhu se vracejí do rozpočtu, ze kterého byly poskytnuty.

Dotace mohou být také tříděny z jiného hlediska na nárokové a nenárokové. Nárokové dotace obec získá po splnění určitých předem daných podmínek. Jsou zpravidla poskytovány pro každé rozpočtové období, ale dochází u nich ke změnám v jejich velikosti. Nárokové dotace jsou poskytovány např. na:

- sociální dávky, které jsou určeny pro občany sociálně potřebné a pro občany zdravotně postižené;
- školství, slouží k financování provozních výdajů základních a mateřských škol;
- pověřené obecní úřady;
- vybraná zdravotnická zařízení atd.

Naopak o získání nenárokové dotace musí obec žádat a také splnit určité podmínky. Tyto dotace bývají zpravidla poskytovány z jednotlivých ministerstev či státních fondů.²¹

²⁰ PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe 2007. s. 182.

²¹ PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe 2007. s. 133.

Mezi **návratné příjmy** obecních rozpočtů patří zejména úvěry od peněžních ústavů, návratné finanční výpomoci a půjčky od jiných subjektů, příjmy z emise obligací a dalších cenných papírů, a další. Návratné příjmy obecních rozpočtů jsou spojeny s úrokovým zatížením, které negativně ovlivňuje hospodaření každé obce.

Návratnou finanční výpomocí mohou být také prostředky ze státního rozpočtu nebo státních fondů, které jsou poskytnuty zpravidla bezúročně na stanovený účel. Příjemce však musí tyto prostředky po předem vymezené době vrátit do rozpočtu, od kterého je získal.

2.3.5 Výdaje obce

Výdaje jsou peněžní prostředky související se zabezpečováním chodu obce, které odcházejí z rozpočtu. Obce mohou ze svého rozpočtu financovat téměř cokoli. Základním omezením je velikost rozpočtu a povinnost financovat především to, co obci ukládá zákon.

K popisu struktury výdajů obcí se používá odvětvové třídění rozpočtové sklady. Ta rozděluje výdaje do šesti skupin, které se dále člení na oddíly, pododdíly a paragrafy. Základní rozdělení tvoří následující skupiny výdajů:

- Skupina č. 1 – zemědělství a lesní hospodářství;
- Skupina č. 2 – průmyslová a jiná odvětví hospodářství;
- Skupina č. 3 – služby pro obyvatelstvo;
- Skupina č. 4 – sociální věci a politika zaměstnanosti;
- Skupina č. 5 – bezpečnost státu a právní ochrana;
- Skupina č. 6 – všeobecná veřejná správa a služby.

Podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů jsou hlavními výdaji obce:

- závazky vyplývající obci z plnění povinností uložených zákonem;
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti;
- výdaje spojené s výkonem státní správy;
- závazky uzavřených smluvních vztahů;
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů;
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi;
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšnou činnost;
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce.²²

²² Zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 9

Z jiného úhlu pohledu se výdaje člení na běžné a kapitálové. Běžné výdaje se pravidelně opakují v příslušném roce, někdy se o nich hovoří jako o neinvestičních nebo provozních výdajích. V posledních letech tvořily běžné výdaje obcí zhruba 70 %, přesnější údaje jsou uvedeny v tabulce v příloze č. 1. Většina běžných výdajů se musí ze zákona zabezpečovat. K běžným výdajům patří např. výdaje na školství, zdravotní péči, všeobecnou veřejnou správu a služby, služby pro obyvatelstvo, apod.

Kapitálové výdaje se obvykle neopakují. Tyto výdaje jsou zejména na investiční činnost, k financování dlouhodobých investic přesahujících rozpočtové období. Jde např. o financování konkrétních investic nebo splácení investičních úvěrů. Oproti běžným výdajům, nejsou kapitálové výdaje tak významné, tvoří přibližně 30 % výdajů obcí (viz příloha č. 1).

Výdaje, které zabezpečují všechny statky pro obyvatele obce, jsou výdaji alokačními. Tyto výdaje mají stabilizační a regulační účinky. Ovlivňují růst pracovních příležitostí, případně i snižování nezaměstnanosti v obci, protože nákup služeb od soukromých firem, vlastní podnikání apod. ovlivňuje poptávku i nabídku v tomto sektoru. Redistribuční výdaje jsou obcemi používány málo, jde o příspěvky k nájemnému pro sociálně slabší skupiny obyvatel apod.²³

Široký rozsah výdajů obcí daný rozpočtovým omezením je částečně omezen o následující výdaje: zákaz poskytování dotací politickým stranám, zákaz veřejné podpory většího rozsahu, zákaz ručení za fyzické a právnické osoby, stanovení odměn zastupitelům a odměňování zaměstnanců úřadů.

2.4 Financování školství v ČR

Vzhledem k tomu, že se tato práce bude zabývat problematikou výdajů obcí na školství, v této kapitole budou nastíněny obecné principy financování školství v ČR. Dále zde budou rovněž vymezeny povinnosti, jaké má obec v rámci samostatné a přenesené působnosti týkající se vzdělávání.

Z pohledu ekonomické terminologie je školství statkem smíšeným, výdaje na školství jsou v rozhodující míře poskytovány z veřejných rozpočtů, i když také role soukromých poskytovatelů školských služeb je nezanedbatelná. Teoreticky je možné školské služby poskytovat na čistě tržním principu, ale tradice, zvyklosti, postoje a hodnoty naší společnosti

²³ PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. 2007. s. 186.

vedou k poskytování školských služeb převážně z veřejných financí. Vzdělávání v rámci regionálního školství je převážně bezplatné a s tím souvisí také objem finančních prostředků vynakládaný ze státního rozpočtu. Školy a školská zařízení spadající do regionálního školství jsou financovány převážně z veřejných rozpočtů, a to zejména ze státního rozpočtu a z rozpočtů zřizovatelů. Vícezdrojové financování je ještě doplněno možností čerpání finančních prostředků z mezinárodních programů nebo také hospodaření s finančními prostředky získanými z vlastní hospodářské činnosti.

Pojmem „regionální školství“ označujeme všechny školy a školská zařízení, které podléhají režimu školského zákona. Jedná se o školy zřizované územními samosprávnými celky, dále školské organizace zřizované fyzickými nebo právnickými osobami, o školy zřizované registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy a také zahrnujeme do regionálního školství školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), výjimečně jiným ministerstvem.

Konkrétní právní úpravu financování regionálního školství v ČR zajišťují zejména následující zákony:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon o státním rozpočtu (vždy na daný rok);
- Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

Podrobnější právní úpravu dílčích úseků vzdělávání obsahují prováděcí právní předpisy, jedná se převážně o vyhlášky MŠMT, a některé záležitosti financování regionálního školství jsou upravovány nařízeními vlády.

2.4.1 Výkon samosprávné a přenesené funkce obce v oblasti vzdělávání

Jak již bylo zmíněno výše, obec v rámci samostatné působnosti ve svém územním obvodu vytváří podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, mezi které patří také zajišťování určitého rozsahu vzdělávání. V oblasti vzdělávání je výkon samosprávné funkce obce definován zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dle tohoto zákona jsou obce povinné při rozhodování o rozvoji vzdělávání na území obce dbát, aby byl zachován soulad mezi rozvojem vzdělávání, zájmy občanů, demografickými změnami v populaci obce.

Obec zřizuje a zrušuje mateřské školy, základní školy, mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny v případě, že je v obci zřízen výbor pro národnostní menšiny, a také zařízení školního stravování sloužící žákům škol, které zřizuje.

Obec má povinnost zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před začátkem povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce, dále zajistit výkon povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce. Obec tak učiní zřízením vlastní základní a mateřské školy nebo zajištěním plnění této povinnosti v základní a mateřské škole na území jiné obce. V tomto případě má obec možnost zřizovat školské obvody spádové školy obecně závaznou vyhláškou. V rámci stanoveného školského obvodu má obec povinnost uhradit neinvestiční náklady na žáka u dětí, které navštěvují základní či mateřskou školu na území jiné obce. V případě, kdy žák navštěvuje školu v jiné obci, ale v obci, v níž má trvalé bydliště, mu jsou zajištěny podmínky pro výkon povinné školní docházky, obec není povinna neinvestiční náklady hradit, pokud se obě strany nedohodnou jinak.

V rámci samosprávné působnosti v oblasti školství obec vykonává také tyto další úkony:

- předkládá návrh opatření k výsledkům kontroly České školní inspekce;
- vyřizuje stížnosti na činnost ředitelů jím zřízené organizace;
- projednává s ředitelem školy a školského zařízení koncepci rozvoje, rozpočet a materiální podmínky pro činnost, personální a sociální podmínky pracovníků, požadavky obce na zkvalitnění předškolního, základního a zájmového vzdělávání školami a školským zařízením a způsob úhrady nákladů zvýšených z tohoto důvodu;
- podává návrh na zřízení nebo zrušení školy či školského zařízení;
- zajišťuje a odpovídá za úhradu i inkaso neinvestičních výdajů za žáky s trvalým pobytem v jiné obci;
- spolupracuje při vzniku obecně závazných vyhlášek v oblasti školství, aj.

Dle § 161 odst. 7 školského zákona výkon státní správy v oblasti školství zahrnuje činnosti, při kterých obecní úřad obce s **rozšířenou působností**:

- zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle odstavce 6 písm. b) v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem podle § 170 písm. c) a krajskými normativy a předává je krajskému úřadu;
- zpracovává a předkládá krajskému úřadu rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu poskytovanými podle odstavce 6 písm. b) podle osnovy a postupu stanoveného ministerstvem podle § 170 písm. d);
- shromažďuje a zpracovává data z dokumentace a evidencí za školy a školská zařízení zřizované v obvodu jeho působnosti v termínech stanovených krajským úřadem;
- poskytuje poradenskou činnost v oblasti školské legislativy, pracovněprávních vztahů, statistiky, účetnictví, BOZP a FKSP obcím, školám a školským zařízením v obvodu obce s rozšířenou působností;
- pro ÚIV Praha zpracovává a zodpovídá za statistické výkaznictví škol a školských zařízení v obvodu obce s rozšířenou působností;
- po dohodě s KÚ čtvrtletně zpracovává a předkládá účetní závěrky za školy ve správním obvodu.

Státní správu v oblasti školství dále kromě obcí vykonávají také odbory školství krajského úřadu, ředitelé základních a mateřských škol, Česká školní inspekce, Školská rada a MŠMT.²⁴

2.4.2 Právní postavení škol a školských zařízení regionálního školství

Ústředním orgánem systému vzdělávání v ČR je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Z kapitoly státního rozpočtu č. 333 - MŠMT jsou na základě jasně definovaných metod, postupů a ukazatelů poskytovány prostředky pro financování škol a školských zařízení, které jsou součástí vzdělávací soustavy ČR.

Školský zákon umožňuje hned několik právních forem škol regionálního školství, a to v závislosti na tom, kdo je zřizovatelem dané školy. Volba některé z uvedených přípustných forem právního postavení školy je zcela v kompetenci zřizovatele, nejrozšířenější je právní forma „příspěvková organizace“.

Příspěvková organizace je nejrozšířenější právní formou škol. V této právní formě jsou zřizovány školy obcemi a kraji. Právní úpravu příspěvkových organizací obsahuje zákon

²⁴PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2008. 712 s.

o malých rozpočtových pravidlech. Tento zákon stanovuje podmínky zřizování, změn, rušení příspěvkových organizací, možnosti majetkových práv a také finanční hospodaření příspěvkových organizací, které je založeno na tzv. fondovém hospodaření. Příspěvkové organizace vytváří čtyři fondy:

- **rezervní fond** – používá se ke krytí převážně provozních výdajů nebo krytí případné ztráty, je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření na základě schválení jeho výše zřizovatelem, sníženého o případné převody do fondu odměn;
- **investiční fond** – je využíván k financování investičních výdajů, je tvořen převážně odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku a investičními dotacemi, výnosy z prodeje majetku apod.;
- **fond odměn** – je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření, výši přidělu schvaluje zřizovatel, organizace může z fondu odměn hradit odměny zaměstnancům, případně prostředky na platy, a to bez souhlasu zřizovatele;
- **fond kulturních a sociálních potřeb** – slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb svých zaměstnanců, je tvořen přidělem z ročního objemu finančních prostředků ze státního rozpočtu určených na platy a náhrady platů, hospodaření s tímto fondem je dáno vyhláškou Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.²⁵

Hlavní činností školské příspěvkové organizace je vzdělávání, ale mimo toho může mít organizace i tzv. „doplňkovou činnost“. Jedná se vlastně o druh podnikání v režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Doplňková činnost nesmí být ztrátová, zisk organizace používá ve prospěch své hlavní činnosti. Statutárním zástupcem příspěvkové organizace je ředitel, jmenovaný radou obce či kraje.

Právní formu „**školská právnická osoba**“ může pro své školy zvolit kterýkoliv zřizovatel. Právní úpravu školských právnických osob obsahuje školský zákon v § 124 až § 140 a zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů. Zatímco příspěvková organizace může být zřízena pro různé účely (kulturní organizace, nemocnice apod.), školská právnická osoba může být zřízena pouze za účelem poskytování vzdělávání a školských služeb.

Na financování a hospodaření školské právnické osoby se nevztahují pravidla stanovená zákonem o malých rozpočtových pravidlech, vše je řešeno školským zákonem, i když

²⁵ § 30 - § 33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

se dá říci, že základní principy pravidel jsou shodné. Také školská právnická osoba může mít doplňkovou činnost.

Školský zákon dále připouští právní formu státní příspěvkové organizace pro školy zřizované MŠMT, v režimu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. V případě soukromých a církevních škol připouští školský zákon kromě již zmíněné školské právnické osoby také právní formy dle zvláštních právních předpisů (např. dle obchodního zákoníku).

2.4.3 Finanční prostředky poskytované zřizovateli

Povinnosti zřizovatelů škol jsou vymezeny školským zákonem, který ukládá obcím a krajům povinnost zřizovat určité druhy škol (a také možnost zřizovat jiné), a také výslovně stanoví povinnosti obce a kraje zajišťovat ty výdaje jimi zřízených škol, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Jedná se o výdaje provozní, a to investiční i neinvestiční. Investiční výdaje jsou kapitálovými výdaji, jde o jednorázové výdaje vynakládané na pořízení nebo zhodnocení majetkových složek, neinvestiční výdaje jsou součástí běžných výdajů, jde o každoročně se opakující příjmy a výdaje, z nichž většina je mandatorních (v případě provozních výdajů škol např. výdaje na energie).²⁶ Ve školském zákoně je dále ustanoveno zmocnění obcí a krajů přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu (včetně mzdových výdajů). Takto případně navíc poskytnuté prostředky pak může škola použít mimo závazné ukazatele stanovené jí krajským úřadem v rámci rozpisu prostředků státního rozpočtu.²⁷

Jak již bylo uvedeno výše, převážná většina škol regionálního školství je zřizována v právní formě „příspěvkové organizace“, tudíž poskytování příspěvku na provoz a následné hospodaření s ním probíhá v režimu zákona o malých rozpočtových pravidlech. Ve formě příspěvku z rozpočtu obce či kraje jsou poskytovány pouze neinvestiční výdaje, patří sem zejména náklady na energie, opravy, náklady na pokrytí odpisů, nájemné, nákupy neinvestičního majetku, služby apod.

Investiční výdaje školy zřizované ve formě příspěvkových organizací hradí školy z investičního fondu. Zdrojem investičního fondu mohou být např. jednorázové dotace z rozpočtu zřizovatele a také odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu, opět v režimu zákona o malých

²⁶ VALENTA, J. Financování a rozpočet školy, vyd. Karviná : Nakladatelství Paris, 2004. s. 49.

²⁷ VALENTA, J. Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem, 4. aktualizované vyd. Ostrava: nakl. ANAG, 2009. 266 – 267.

rozpočtových pravidlech. Povinnost odepisovat dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je zakotvena v § 28 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, smyslem odpisů je zajistit přidělování finančních prostředků do investičního fondu, který škola používá na krytí svých investičních potřeb.²⁸

Základní princip financování regionálního školství ze státního rozpočtu vychází ze školského zákona. Tento základní princip je založen důsledně na kombinaci výkonového (neboli normativního) a programového financování. Základním prvkem pro normativní financování je pojem „výkon“, normativní financování je financování na jednotku výkonu.

2.4.4 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu

Ze státního rozpočtu jsou finanční prostředky na financování regionálního školství poskytovány ze dvou výdajových kapitol státního rozpočtu – jedná se o kapitolu 333 Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy a kapitolu 398 Všeobecná pokladní správa.

Základní princip financování regionálního školství ze státního rozpočtu vychází ze školského zákona. Výchozím a základním nástrojem pro rozdělení prostředků státního rozpočtu z rozpočtu MŠMT vyčleněné na regionální školství jsou republikové normativy. Republikové normativy slouží k rozpisu finančních prostředků na jednotlivé kraje, stanovuje je MŠMT jako výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí na kalendářní rok.²⁹

Základním prvkem pro normativní financování je pojem „výkon“, normativní financování je financování na jednotku výkonu. Výkonem se dle školského zákona rozumí dítě, žák nebo student (dále jen „žák“) ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžko, stravovaný, třída, studijní skupina, oddělení nebo jiná jednotka stanovená zvláštním právním předpisem.³⁰ Rozsah poskytovaných finančních prostředků je dán školským zákonem. Školy získávají ze státního rozpočtu prostředky na zajištění celého rozsahu vzdělávání vyplývajícího z platných učebních dokumentů pro daný druh školy či obor vzdělání.

²⁸ Štoček, M., Maršík, A. Obec a škola. Nový Bydžov : Nakladatelství aTre, 2009. s. 74

²⁹ § 161 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Např. § 16 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Přímé výdaje na vzdělávání zahrnují:

- platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné;
- výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění (zdravotní a sociální pojistné);
- výdaje na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb;
- výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených;
- výdaje na učební pomůcky, školní potřeby a učebnice, pokud jsou ze zákona poskytovány bezplatně;
- výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků;
- na činnosti, které přímo souvisí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání;³¹

Finanční prostředky jsou poukazovány MŠMT na zvláštní účet kraje, následně jsou rozepisovány krajem v přenesené působnosti na krajské normativy. Krajské normativy stanoví krajský úřad jako výši výdajů připadajících na jednotku výkonu. Stanovení výše krajských normativů na příslušný kalendářní rok je plně v kompetenci krajských úřadů, vyhláška o krajských normativech stanoví pouze ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů.

2.4.5 Ostatní formy financování škol

Granty a dotační programy patří mezi další možné finanční zdroje. Nejvýznamnějšími dotačními zdroji jsou v posledních letech finanční prostředky získávané ze strukturálních fondů Evropské unie, v případě regionálního školství se jedná zejména o „Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.“ Z tohoto programu lze získat finanční prostředky na rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků a pedagogických pracovníků ZŠ v sedmi prioritních oblastech: cizí jazyky, matematika, přírodní vědy, ICT, čtenářská a informační

³¹ § 160 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

gramotnost, finanční gramotnost a inkluzivní vzdělávání.³² Tyto prostředky jsou čerpány hlavně na posílení platové úrovně pedagogických pracovníků.

Z kapitoly MŠMT mohou školy čerpat další dotační prostředky, které jsou rozdělovány prostřednictvím rozpočtu kraje. Smyslem čerpání těchto dotací je snižování různých forem disparit mezi jednotlivými školami.

Dotačních programů je celá řada, jsou vyhlašovány na různých úrovních – obec, kraj, stát, soukromé osoby, evropské a mezinárodní dotace, záleží pouze na schopnostech a možnostech školy, kterých dotačních výzev se zúčastní.

Pro zlepšení své finanční situace může školská právnická osoba vedle své hlavní činnosti vykonávat **doplňkovou činnost**. V doplňkové činnosti vykonává činnosti navazující na její hlavní činnost nebo činnosti sloužící k účelnějšímu využití odbornosti jejích zaměstnanců a majetku. Doplňková činnost nesmí být provozována způsobem, který by omezoval hlavní činnost školské právnické osoby nebo ohrožoval její kvalitu, rozsah a dostupnost a také nesmí být financována z finančních prostředků státního rozpočtu.

Další zdroj příjmů pro školy představují dary od fyzických a právnických osob nebo prostředky z vlastních fondů. Školské právnické osoby zřízené obcí vždy vytvářejí rezervní fond a fond investic, fond kulturních a sociálních potřeb.

³² Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. EUpenizeskolam [online]. Praha: 2012. Dostupné z: <<http://www.eupenizeskolam.cz/>>.

3 HOSPODAŘENÍ OBCE HORNÍ SUCHÁ

Následující kapitola bude zaměřena na hospodaření obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012. Tato obec byla vybrána proto, že je to jedna z mála obcí v tomto regionu, která kromě Základní a mateřské školy české zřizuje jako příspěvkovou organizaci Základní a mateřskou školu s polským vyučovacím jazykem. Určitý vliv na hospodaření škol má také demografický vývoj v obci, který úzce souvisí se snižujícím se postupným úbytkem žáků. Úvodem bude představena stručná charakteristika obce, která bude zahrnovat historii a současnost obce a také vývoj školství v obci. Dále bude proveden rozbor rozpočtu obce, z něhož je možné vyčíst, jak obec ve sledovaném období hospodařila.

3.1 Charakteristika obce

Obec Horní Suchá leží na území bývalého Těšínského knížectví. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1305. Geograficky se nachází ve východním koutu republiky, mezi městy Karviná, Havířov a Český Těšín, v blízkosti hranic sousedního Polska. Rozlohou 980 ha a s 4 576 obyvateli (k 31.12.2012) se řadí mezi středně velké obce regionu. Pod obcí se nacházely, v dnešní době již z velké části vytěžené, zásoby černého uhlí, jehož těžba významně ovlivnila vývoj Horní Suché.

3.1.1 Historický vývoj obce

K vytvoření lepší představy o situaci a hospodaření obce, jsou zde uvedeny podstatné mezníky v historii obce, které měly největší vliv na rozvoj a dnešní podobu obce.

V hustě osídleném regionu Karvinska je mnoho hornických obcí. Jednou z nich je i obec Horní Suchá, původně zemědělská a řemeslná osada. Devatenácté století bylo pro obec velmi významné, byla založena škola, cukrovar, kostel a v původně zemědělské a řemeslné osadě, byla objevena rozsáhlá ložiska uhlí. Tento objev znamenal nové pracovní příležitosti a tím rozmach struktury obce. Stejně významné a pro rozvoj obce velmi důležité bylo i XX. století. Byla zahájena výstavba železniční tratě přes Horní Suchou do Českého Těšína, byla vybudována cihelna a keramický závod. Na začátku 20. století byl otevřen Důl František, který těžbou černého uhlí i v poválečných letech zajišťoval obci prosperitu. Těžba černého uhlí ovlivnila vývoj Horní Suché pozitivně i negativně. Na jedné straně poskytla příležitost k rozvoji, na druhé přinesla nezvratné následky a dopady těžby na okolní krajinu. Po první světové válce a vzniku samostatné republiky došlo i v obci k zásadním změnám.

Vznikaly nové budovy školy, hasičské zbrojnice, spořitelny, pobočky bank, rozvíjely se české a polské organizace s kulturně-osvětovým, sportovním i politickým zaměřením.

Současnost obce

V roce 1990 se obec Horní Suchá stala samostatnou obcí a rozhoduje o svém vývoji sama. Do osudu obce se promítly nejen politické, ale také hospodářské a ekonomické změny, které v té době proběhly v ČR. V roce 1999 Důl František, který po dobu své existence vytěžil miliony tun, dával práci tisícům lidí a zásadním způsobem změnil tvář obce, definitivně ukončil těžbu na území obce. Zdálo se, že potenciál tohoto místa je již vyčerpán. Po uzavření dolu obec tváří v tvář vysoké nezaměstnanosti a hrozbě pozůstatku zdevastovaného areálu začala usilovat o přeměnu starého dolu na moderní průmyslovou zónu. Horní Suchá byla první samosprávou v ČR, která si tento úkol naložila na svá bedra. Od roku 2010 je Průmyslová zóna František místem zaměstnání cca 300 lidí. Pokud budou uskutečněny všechny původní záměry, najde zde v budoucnu pracovní uplatnění až tisíc zaměstnanců. Už nyní přestává být provoz průmyslové zóny pro obec ztrátový. Díky tomu, že tohoto všeho bylo dosaženo na stávajících, průmyslem již zdevastovaných prostorech a nedošlo k záboru nových zelených ploch, byla Průmyslová zóna František v roce 2010 vyhlášena vítězem kategorie „Brownfield roku“.

Dalším významným prvkem pro hospodaření obce Horní Suchá je působící od roku 1994 společnost Depos Horní Suchá, a.s., která podniká v oblasti nakládání s odpady. Tato společnost byla založena na základě potřeby obcí a měst okresu Karviná nakládat s odpady v souladu s platnou legislativou. Od roku 1995 společnost vstoupila také na trh svozu odpadů.

Díky bohaté historii obce a poloze v blízkosti hranic sousedního Polska, téměř čtvrtinu obyvatel Horní Suché tvoří občané hlásící se k polské národnostní menšině. Vedle české základní školy a mateřské školy zde řadu let působí základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím. Tyto instituce zřizuje obec jako příspěvkové organizace. Na území obce působí široké spektrum kulturních, sportovních i zájmových organizací, např. Český svaz chovatelů poštovních holubů, Kroužek krojovaných horníků, místní skupina PZKO, Tělovýchovná jednota DEPOS a mnohé další.

3.1.2 Správa a fungování obecních orgánů obce Horní Suchá

Horní Suchá patří mezi obce, jež nejsou obcí s rozšířenou působností ani pověřeným obecním úřadem, nevykonává státní správu. Spadá do velikostní kategorie 3 000 – 10 000 obyvatel, tudíž může mít zvoleno až 25 členné zastupitelstvo. Jak již bylo zmíněno, přibližně

třetina obyvatel obce se hlásí k polské národnostní menšině. Tudíž téměř polovinu 15 členného zastupitelstva obce tvoří občané s polskou národností. Podobné složení, co se národnosti týče má i rada obce, která se skládá z 5 členů, přičemž 2 z nich uvádějí příslušnost k polské národnostní menšině.

V obci Horní Suchá se řídící agenda sdružuje do několika odborů. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Tito většinou zastávají kumulované funkce. V čele obecního úřadu stojí starosta. Organizační strukturu obce kromě starosty a místostarosty tvoří:

- sekretariát, podatelna;
- odpadové, bytové a silniční hospodářství;
- matrika a evidence obyvatel;
- rozpočet obce a personální agenda;
- agenda majetku obce, dotací a finanční kontroly;
- sociální agenda, poplatky za odpady a psy;
- bytové, nebytové hospodářství a školství;
- přestupková agenda, odchyt psů, kácení stromů;
- oddělení investic;
- stavební úřad.

V Horní Suché jsou zřízeny čtyři výbory: finanční výbor, kontrolní výbor, výbor pro životní prostředí a výbor pro národnostní menšiny, jelikož v obci žije více než 10 % občanů s polskou národností. Dále zde funguje sportovní a kulturní komise a komise pro projednávání přestupků. Pod obecní úřad dále spadá správa hřbitova, místní knihovna, průmyslová zóna František a organizační složka obce Sportovní hala. Obcí s rozšířenou působností pro obec Horní Suchá je statutární město Havířov.

3.1.3 Vývoj školství v obci

Historie školství v Horní Suché se začíná psát v roce 1810. První školní budovou byla podezděná dřevěná chalupa a vyučovalo se pouze v zimním období. Teprve v roce 1869 se organizace vyučování změnila na dvoutřídní. Převládala výuka v jazyce moravském. Od roku 1870 se však na žádost obyvatelstva stala vyučovacím jazykem polština a český jazyk byl pouze předmětem nepovinným. V dalším desetiletí se jako povinná začala vyučovat také němčina. Po vzniku samostatné ČR byla otevřena česká obecná škola. Jelikož se počty

žáků rozrůstaly, byl vybudován vlastní objekt, kde usedlo do lavic 160 žáků. Polskou školu v Horní Suché navštěvovalo 630 žáků a rovněž měla problémy s vyučovacími prostorami. Situaci vyřešilo postavení nové školní budovy. Za 2. světové války byly obě školní budovy zabrány pro potřeby německého wehrmachtu. Po válce česká i polská škola pokračovala ve svobodném vzdělávání dětí a mládeže. Po roce 1949 se začaly stavět finské domky a s přílivem nových obyvatel vzrůstal také počet dětí ve školách. Od roku 1991 se školy dostaly pod správu Obecního úřadu, který postupně řešil vleklé problémy především s nevyhovujícími budovami. K podstatné změně došlo v roce 2001, kdy školy v obci získaly právní subjektivitu, jejichž zřizovatelem je Obecní úřad Horní Suchá. V blízkosti škol vyrostla nová sportovní hala, kterou mohou využívat rovněž žáci škol. Od roku 2004 začíná v obou školách klesat počet žáků.

Česká základní škola měla k dispozici dvě školní budovy, „starou“ a „novou“ školu, která byla vybudována v roce 1961. Školu navštěvovalo přes 500 žáků. Při nové škole byla uvedena do provozu školní jídelna, byla plynofikována kotelna, dále došlo k dalším přístavbám učeben a šaten. Od roku 1997 se škola nachází v jedné budově a budova „staré školy“ byla pronajata Policii ČR. Od roku 2003 byla k české škole připojena mateřská škola. Součástí školy se stala i přístavěná část školní jídelny. Během let došlo také k mnoha úpravám a modernizaci školní budovy i učeben.

Po válce rovněž **polská škola** měla problémy s místem v budově, a tak škola byla umístěna ve dvou budovách, nižší stupeň a družina v „červené budově“ a vyšší v tzv. „žluté budově“. Od roku 1982 se škola stala tzv. školou střediskovou, což znamená, že zde začali dojíždět do školy také žáci ze sousedních obcí: Těrlicka, Albrechtic, Stonavy. Škola navázala velmi úzké kontakty s polskými školami v Lubomii v Polsku, i přes početní nepoměr se spolupráce i přátelství zdárně vyvíjejí. Z důvodu klesajícího počtu žáků byla výuka přenesena pouze do „žluté budovy“. V průběhu let docházelo k modernizaci budovy – zateplování, výměna oken, výstavba speciálních učeben.

Myšlenka založení **mateřských školek** vznikla již v letech 1920 – 1930. Školky byly financovány z obecního rozpočtu. Po dobu okupace mateřské školky byly uzavřeny a teprve až v roce 1948 dochází k opětovnému otevření. Mateřské školy byly od roku 1948 osamostatněny a měly svou vlastní správu. Na území obce Horní Suchá se v současné době nacházejí dvě mateřské školy, česká a polská. Po získání právní subjektivity došlo k připojení mateřských škol ke školám. Česká mateřská školka se nenachází ve stejné budově jako škola, ale v pronajatém prostoru nedaleko školy. Polská mateřská škola se nachází v budově „žluté školy“.

3.2 Hospodaření obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012

Všechny obce musí každoročně sestavovat svůj rozpočet, podle kterého hospodaří. Rozpočet obce je bilancí příjmů a výdajů obce, a ostatních peněžních operací, které poskytují kompletní přehled o hospodaření obce během rozpočtového období. Rozpočet obce je sestavován na jeden kalendářní rok a při jeho zpracování se vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný, může ovšem skončit přebytkem nebo schodkem. Tato podkapitola je zaměřena na analýzu hospodaření obce Horní Suchá ve sledovaném období let 2008 - 2012. Příjmy i výdaje se člení dle rozpočtové skladby. Příjmy se dělí do čtyř tříd podle druhového hlediska na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a dotace. Výdaje se člení na běžné a kapitálové. Konkrétní hodnoty jsou přehledně uvedeny v tabulkách, a pro lepší představu jsou zachyceny i graficky. Veškeré údaje jsou čerpány ze stránek ministerstva financí ze serveru ARIS a UFIS a také z interních podkladů získaných z obecního úřadu. Uvedené údaje jsou po konsolidaci. V následující Tab. č. 3.1 je zachycen vývoj jednotlivých příjmů a výdajů.

Tab. č. 3.1 Hospodaření obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012

(v tis. Kč)

POLOŽKY		ROK				
		2008	2009	2010	2011	2012
PŘÍJMY	Daňové	86 823,66	91 407,48	89 124,40	90 822,68	83 850,81
	Nedaňové	15 346,77	16 993,18	19 311,10	25 614,33	36 382,55
	Kapitálové	1 240,00	2600,53	5 085,00	1 213,53	641,24
	Dotace	26 454,66	10 950,57	6 639,43	56 874,80	30 343,15
	Celkem příjmy	129 865,09	121 951,76	120 159,93	174 525,34	151 217,75
VÝDAJE	Běžné	48 133,55	60 540,29	59 434,53	56 837,89	55 531,06
	Kapitálové	40 158,94	35 054,42	44 382,80	174 981,84	120 566,08
	Celkem výdaje	88 292,49	95 594,71	103 817,33	231 819,73	176 097,14
	SALDO	41 572,60	26 357,05	16 342,60	-57 294,39	-24 879,39

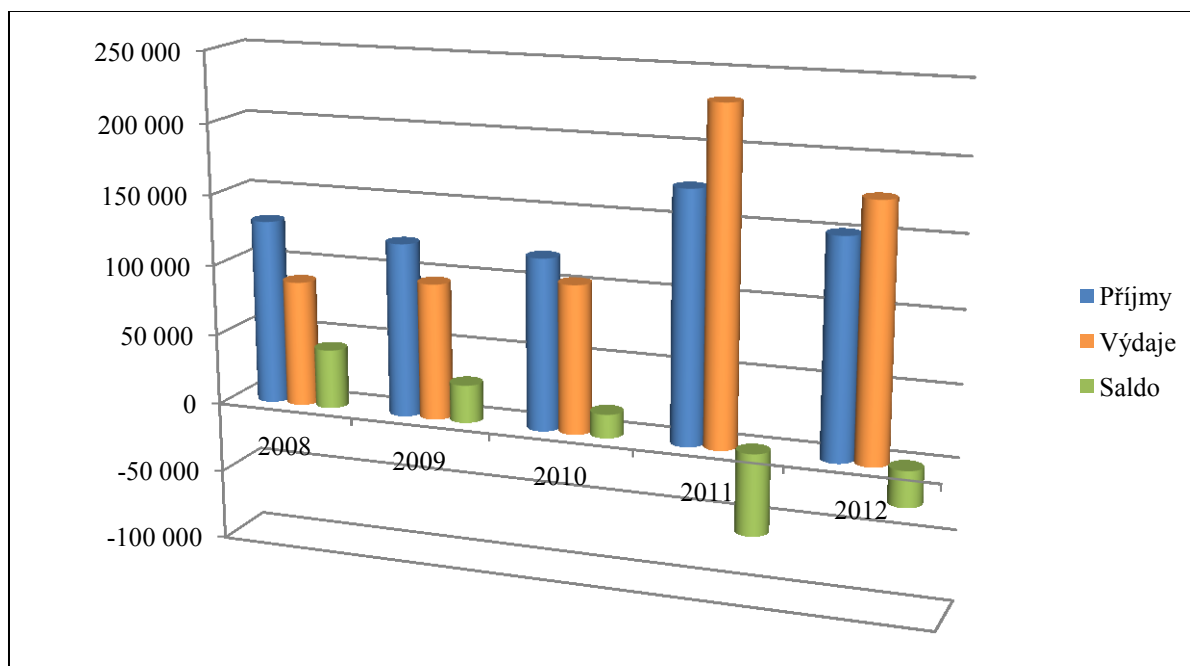
Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že obec Horní Suchá v letech 2008 – 2010 hospodařila s vyššími příjmy než výdaji, takže hospodaření skončilo přebytkem. Dosáhnuté přebytky v hospodaření obce byly vždy zahrnuty do rozpočtu dalšího roku. V roce 2008 bylo dosaženo nejvyššího přebytku z celého sledovaného období, a to ve výši 41,5 mil. Kč. V dalších dvou letech obec opět hospodařila kladně, a sice v roce 2009 s přebytkem 26,4 mil. Kč a v roce 2010

s přebytkem v celkové výši 16,3 mil. Kč. V letech 2011 a 2012 skončilo hospodaření obce schodkem. V roce 2011 bylo dosaženo nejvyššího schodku za sledované období, a to téměř 57,3 mil. Kč. V posledním sledovaném roce 2012 obec dosáhla schodku podstatně nižšího, a to ve výši přibližně 24,9 mil. Kč. Vývoj hospodaření obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012 je znázorněn v Grafu č. 3.1.

Graf č. 3.1 Vývoj hospodaření obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že v letech 2008 - 2010 celkové příjmy nemají výrazně rostoucí ani klesající tendenci, ale kolísají. V roce 2011 je zaznamenán značný nárůst a v roce 2012 zase mírný pokles vůči roku 2011. Celkové výdaje v prvních třech letech sledovaného období jsou celkem vyrovnané, ale v roce 2011 je patrná výrazně rostoucí tendence. V roce 2012 došlo sice k poklesu výdajů, ale v porovnání s lety 2008 – 2010 jsou podstatně vyšší. Tento výrazný nárůst byl způsoben zvýšenými výdaji na plánovaný rozvoj obce.

3.2.1 Příjmy obce

Lze konstatovat, že nejvýznamnější skupinu příjmů obecních rozpočtů dle celorepublikového průměru (viz příloha č. 1) tvoří **příjmy daňové**. Jedná se o daně, jejichž celý výnos nebo jejich část jsou určeny do rozpočtu obce, a místní či správní poplatky. V obci Horní Suchá, daňové příjmy představují v průměru kolem 65 % celkového objemu příjmů. Podle celorepublikového průměru se podílí daňové příjmy zhruba 54 % na celkových

příjmech rozpočtů obcí. Z tab. č. 3.2 je patrné, že obec Horní Suchá tento průměr dlouhodobě převyšuje. Nadprůměrný podíl je způsoben příjmy obce z poplatku za uložení odpadů na území obce. Výše tohoto poplatku se každoročně mění, závisí na množství uložených tun odpadu na skládce. Tento příjem do rozpočtu obec není schopna ovlivnit.

Tab. č. 3.2 Procentní podíl příjmů na celkových příjmech v obci Horní Suchá

Příjmy	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Daňové	66,86	74,96	74,17	52,04	55,45
Nedaňové	11,82	13,93	16,07	14,68	24,06
Kapitálové	0,95	2,13	4,23	0,69	0,42
Přijaté dotace	20,37	8,98	5,53	32,59	20,07
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Druhou nejvýznamnější skupinu příjmů v celorepublikovém poměru tvoří přijaté dotace, které v letech 2008 – 2012 tvořily průměrně 31,3% podíl celkového objemu příjmů (viz příloha č. 1). Rovněž v obci Horní Suchá tvoří transfery druhý nejdůležitější příjem obce, i když v porovnání s celostátním průměrem je mnohem nižší, činí pouze 17,5% podíl. Pouze v roce 2011 obec dosáhla celostátního průměru, kdy příjmy z transferů dosáhly 32,6% podílu na všech příjmech v rozpočtu obce. V obci Horní Suchá patří příjmy z dotací k nejvíce kolísajícím příjmům. Nejnižší dotace byly přijaty v roce 2010, kdy se na celkových příjmech podílely pouze z 5,5 %. Nárokové dotace jsou poskytovány obcím každoročně automaticky, jsou použity hlavně v souvislosti s výkonem státní správy, školství, sociálních služeb. Nenárokové dotace mohou obce získávat od krajů, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, ale i z fondů Evropské unie. O tyto dotace se musí obec ucházet na základě stanovených pravidel.

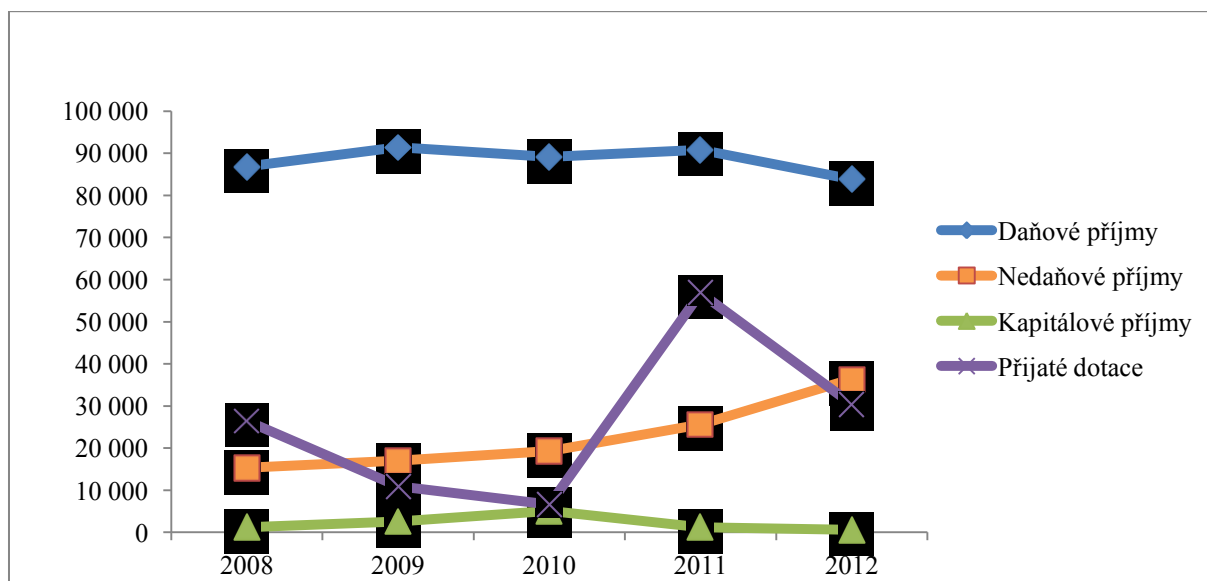
Další důležitou položku příjmů představují příjmy nedaňové. Nedaňové příjmy pocházejí z vlastní hospodářské činnosti obce. Neodvíjejí se od velikosti obce, ale jsou ovlivněny strukturou a velikostí majetku obce. Mohou zároveň být ukazatelem, jak je obec podnikavá a do jaké míry dokáže zhodnotit své příjmy. Ve třídě nedaňových příjmů obec dosahuje nadprůměrných hodnot v porovnání s celostátními hodnotami, které jsou rovněž uvedeny v příloze č. 1, a je zde zaznamenána rostoucí tendence. Jak je z tabulky zřejmé, v roce 2012 jsou nedaňové příjmy nejvyšší z celého období, co je způsobeno položkou, která

má zastoupení pouze v tomto roce. Jedná se o mimořádné vrácení nadměrného odpočtu DPH za 4. čtvrtletí roku 2011.

Nejnižší příjmovou položku v rozpočtu obce každoročně tvořily kapitálové příjmy, které dosahovaly max. 4% podílu na celkových příjmech. Tyto příjmy obce jsou svým charakterem jednorázové a neopakovatelné, jejich výši však může obec ovlivnit. Kapitálové příjmy slouží zpravidla k financování dlouhodobých investičních potřeb. V roce 2008, 2011 a 2012 netvořily kapitálové příjmy ani 1 % z celkových příjmů obce. Celkově nejvyšších kapitálových příjmů bylo dosaženo v roce 2010, kdy došlo k prodeji haly v Průmyslové zóně. V tomto roce kapitálové příjmy dosáhly 4,2 % celkových příjmů obce. Tato hodnota se již velice přiblížila celorepublikovému průměru, který v letech 2008 – 2012 činil kolem 4,5 % (viz příloha č. 1). Pro lepší představu vývoj jednotlivých skupin příjmů ve sledovaném období názorně představuje graf č. 3.2.

Graf č. 3.2 Vývoj příjmů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

(v Kč)

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

V příloze č. 2 jsou představeny vybrané nejvýznamnější položky příjmů v rozpočtu obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012.

3.2.2 Výdaje obce

Dle celorepublikového průměru (viz příloha č. 1) je patrné, že významnější skupinu výdajů obecních rozpočtů tvoří běžné výdaje. Toto platí i pro obec Horní Suchá, alespoň po většinu sledovaného období. Do běžných výdajů patří zejména výdaje na platy

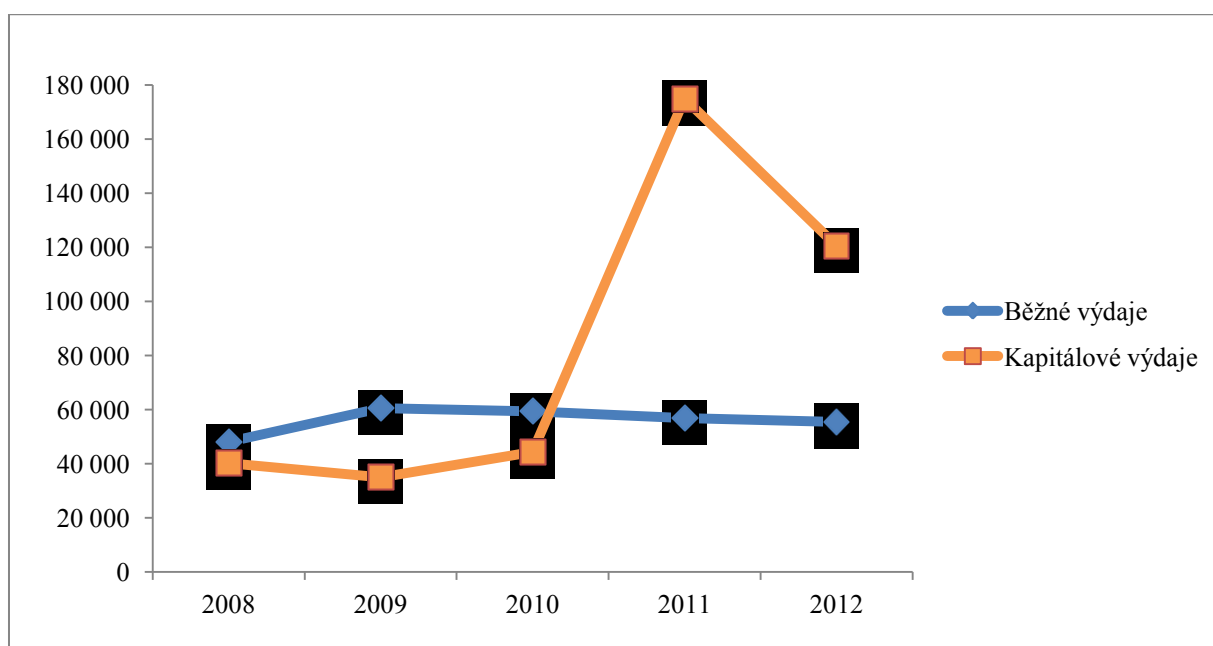
zaměstnanců, nákupy energií, nákupy služeb, dávky, transfery či dotace jiným rozpočtům. Za sledované období běžné výdaje představují v průměru 47 % výdajů obce. Tyto výdaje zde tvoří v letech 2008 – 2010 významnější část výdajů. Za sledované období byly zaznamenány nejnížší běžné výdaje v roce 2008 a nejvyšší v roce 2009, kdy došlo k nárůstu o 25,8 %. Podle celostátního průměru se podílí běžné výdaje zhruba 69 % na celkových výdajích rozpočtů obcí. Z tab. č. 3.3 lze však konstatovat, že obec Horní Suchá má tyto výdaje podprůměrné.

Tab. č. 3.3 Procentní podíl výdajů na celkových výdajích v obci Horní Suchá

Výdaje	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Běžné	54,52	63,33	57,25	24,52	31,5
Kapitálové	45,48	33,67	42,75	75,48	68,5
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Druhou skupinu výdajů tvoří **výdaje kapitálové**, které dle republikového průměru činí 31 %. Tyto výdaje jsou určeny k pokrytí dlouhodobých investičních potřeb obce. Jejich výše závisí na schopnosti obce získat zdroje na jejich krytí. Jsou propojeny jak s kapitálovými příjmy a dotacemi, tak s rozpočtovým výhledem. Jak již bylo zmíněno, tyto výdaje se v obci Horní Suchá podílí na celkových výdajích v průměru 53 %, z čeho je patrné, že je hodně investováno do rozvoje obce. V roce 2011 byly kapitálové výdaje nejvyšší za celé sledované období. Obec vydala ze svého rozpočtu téměř 175 mil. Kč z důvodu financování více významných investičních akcí, např. odkanalizování obce, rekonstrukce Dělnického domu, výstavba bytového domu a objektu TJ. V roce 2009 byly tyto výdaje nejnížší, ke zvýšení došlo až od roku 2010, kdy obec započala financování velkých investičních akcí. Ve sledovaném období jsou u běžných výdajů patrné mírné výkyvy a u kapitálových výdajů výkyvy značně výrazné. Největší skok je zaznamenán v roce 2011, kdy poměr mezi běžnými a kapitálovými výdaji dosáhl změny o 32,75 %. Vývoj jednotlivých skupin výdajů na celkových výdajích ve sledovaném období názorně představuje graf č. 3.3.

Graf č. 3.3 Vývoj výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012**(v tis. Kč)**

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

V příloze č. 2 jsou představeny vybrané nejvýznamnější položky výdajů v rozpočtu obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012.

3.3 Běžný a kapitálový rozpočet

V následujícím textu bude provedena analýza rozpočtů obce v třídění na běžný a kapitálový, ze kterých bude možno odvodit schopnost obce hradit provozní a investiční náklady na rozvoj obce a tím zabezpečení lepších a kvalitnějších životních podmínek pro své občany.

3.3.1 Běžný rozpočet

Bilance provozních příjmů a výdajů obce je nazývána běžným rozpočtem. Jsou v něm zahrnuty finanční operace, které se každoročně opakují a vztahují se k danému účetnímu roku. Příjmová strana rozpočtu zahrnuje daňové příjmy, nedaňové příjmy a neinvestiční dotace. Výdajová stránka obsahuje výdaje provozní (neinvestiční), které slouží k úhradě zejména platů zaměstnanců, nákupu materiálu, zboží a služeb, dále transferů obyvatelstvu a zřízeným příspěvkovým organizacím. Jedná se o výdaje, které se každoročně opakují.

Saldo běžného rozpočtu ukazuje, zda a do jaké míry jsou obce schopny plnit své provozní závazky. Lze konstatovat, že čím vyšší je podíl provozních příjmů na celkových,

tím stabilnější je hospodaření obce. V následující tabulce č. 3.4 budou představeny hodnoty provozního rozpočtu obce.

Tab. č. 3.4 Struktura běžných rozpočtů obce Horní Suchá 2008 - 2012 (v tis. Kč)

Položky	ROK				
	2008	2009	2010	2011	2012
Daňové příjmy	86 823,66	91 407,48	89 124,40	90 822,68	83 850,81
Nedaňové příjmy	15 346,77	16 993,18	19 311,10	25 614,33	36 382,55
Neinvestiční dotace	3 141,48	3 636,08	6 051,53	3 775,69	4 594,59
Příjmy celkem	105 311,91	112 036,74	114 487,03	120 212,70	124 827,95
Výdaje celkem	48 133,55	60 540,29	59 434,53	56 837,89	55 531,06
SALDO	57 178,36	51 496,45	55 052,50	63 374,81	69 296,89

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Jak je z tabulky patrné, obec Horní Suchá v letech 2008 – 2012 hospodařila s vysokým kladným provozním saldem. Po celé sledované období byl zaznamenán postupný nárůst běžných příjmů, a to od roku 2008 do roku 2012 téměř o 20 mil. Kč. V roce 2008 bylo dosaženo nejnižších běžných výdajů za celé sledované období. Nejvyšší běžné výdaje obec vynaložila v roce 2009, kdy tyto stouply přibližně o 12 mil Kč, což bylo způsobeno stavebními úpravami odvodnění a opravami nebytových prostor. Od roku 2010 běžné výdaje postupně klesaly až na hodnotu 55 531 tis. Kč v roce 2012.

Podíl běžných příjmů na celkových příjmech se ve sledované období, v letech 2008 – 2012 pohyboval v průměru kolem 84 %. Je tedy možno konstatovat, že hospodaření obce Horní Suchá je stabilní, neboť obec má dostatek finančních prostředků na financování svých běžných potřeb.

3.3.2 Kapitálový rozpočet

Na rozdíl od běžného rozpočtu, který slouží k financování provozních operací, kapitálový rozpočet je určen k zajišťování investičního rozvoje obce. Kapitálové příjmy i výdaje je možné definovat jako nepravidelné, nahodilé a neopakující se. Mezi kapitálové příjmy patří příjmy z kapitálových operací obce (např. prodej pozemků) a přijaté investiční transfery. Jak již bylo zmíněno výše, kapitálové výdaje slouží na rozvoj a modernizaci obce. Přebytky běžného rozpočtu jsou převáděny do kapitálového rozpočtu. Níže uvedená tabulka č. 3.5 znázorňuje vývoj kapitálových rozpočtů obce Horní Suchá.

Tab. č. 3.5 Struktura kapitálových rozpočtů obce Horní Suchá 2008 - 2012 (v tis. Kč)

Položky	ROK				
	2008	2009	2010	2011	2012
Kapitálové příjmy	1 240,00	2600,53	5 085,00	1 213,53	641,24
Investiční dotace	23 313,18	7 314,49	587,90	53 099,11	25 748,56
Saldo běžn. rozp.	57 178,36	51 496,45	55 052,50	63 374,81	69 296,89
Příjmy celkem	81 731,54	61 411,47	60 725,40	117 687,45	95 686,69
Výdaje celkem	40 158,94	35 054,42	44 382,80	174 981,84	120 566,08
SALDO	41 572,60	26 357,05	16 342,60	-57 294,39	-24 879,39

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Z výše uvedených údajů lze konstatovat, že hodnota kapitálových příjmů byla ve sledovaném období velmi rozdílná. Vysoké výkyvy jsou patrné jak u kapitálových příjmů obce, tak u přijatých investičních dotací. Nejnižších příjmů celkem obec dosáhla v roce 2010 a nejvyšších v roce 2011, kdy tyto příjmy byly téměř dvojnásobné. Rovněž u výdajů kapitálového rozpočtu jsou patrné velké rozdíly. Kapitálové výdaje byly nejnižší v roce 2009, kdy jejich hodnota činila kolem 35 mil Kč a nejvyšší v roce 2011, kdy dosáhly téměř 175 mil Kč.

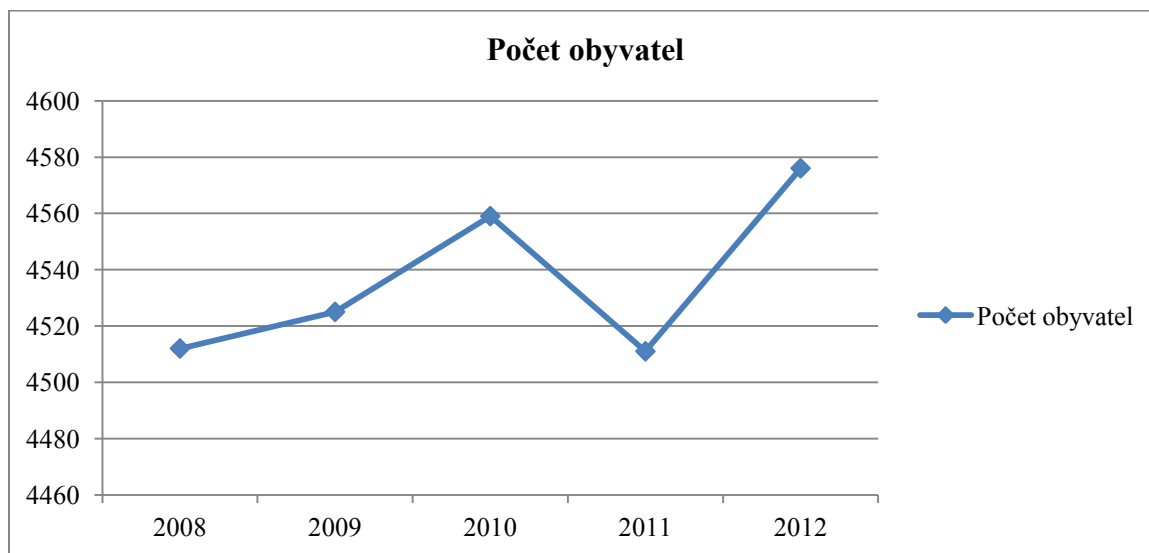
Při posouzení běžných a kapitálových příjmů je patrné, že běžné příjmy jsou několikanásobně vyšší než příjmy kapitálové. Co se výdajů týče, v letech 2008 – 2010 jsou vyšší provozní výdaje, ale v roce 2011 – 2012 naopak výdaje kapitálové dvojnásobně až trojnásobně převyšují běžné výdaje. V roce 2011 obec zahájila významnou investiční akci odkanalizování obce a čištění odpadních vod, která bude trvat pár let, dále byla provedena rekonstrukce Dělnického domu, výstavba bytového domu a objektu TJ a zateplení fasády ZŠ. Z výsledných údajů lze konstatovat, že obec hodně investuje do rozvoje obce.

3.4 Výdaje obce z pohledu odvětvového třídění

V následujícím textu budou výdaje obce Horní Suchá analyzovány z hlediska odvětvového třídění rozpočtové skladby. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, toto rozdělení třídí výdaje do šesti skupin, které se dále člení na oddíly, pododdíly a paragrafy. Odvětvové třídění diverzifikuje výdaje obce dle oblastí využití, na které byly poskytnuty. Na základě hodnot odvětvového třídění výdajů je možno dále rozlišovat, jaké částky obec vynakládá na školství. Výdaje budou sledovány opět ještě z hlediska běžných a kapitálových výdajů. Jelikož v další kapitole budou přepočítávány výdaje obce na 1 žáka/dítě, pro lepší

představu budou výdaje tříděné dle rozpočtové skladby přepočteny na 1 obyvatele. Z toho důvodu je nutno představit, jak se vyvíjel počet obyvatel obce Horní Suchá ve sledovaném období, což nastiňuje následující graf č. 3.4 s hodnotami vždy k 31.12. daného roku.

Graf č. 3.4 Počet obyvatel v obci Horní Suchá v letech 2008 -2012

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Jak je z grafu patrné, od roku 2008 – 2010 počet obyvatel v obci Horní Suchá postupně rostl, pouze v roce 2011 byl zaznamenán pokles o 48 občanů. V roce 2012 byl pozorován opět nárůst a to na 4576 obyvatel. Komplexně můžeme zhodnotit, že ve sledovaném období došlo ke zvýšení počtu obyvatel, což je pozitivní fakt z hlediska možného případného přírůstku žáků ve školách a školkách.

3.4.1 Běžné výdaje

Jak již bylo výše zmíněno, běžné výdaje představují největší skupinu výdajů v rozpočtu obcí. Patří zde zejména výdaje na platy zaměstnanců, nákupy energií, nákupy služeb, dávky, transfery či dotace jiným rozpočtům. Za sledované období byly zaznamenány nejnižší běžné výdaje v roce 2008 a nejvyšší v roce 2009, kdy došlo k nárůstu o 25,8 %. Tabulka č. 3.6 znázorňuje odvětvové členění běžných výdajů v letech 2008 – 2012.

Tab. č. 3.6 Odvětvové členění běžných výdajů obce v letech 2008 – 2012

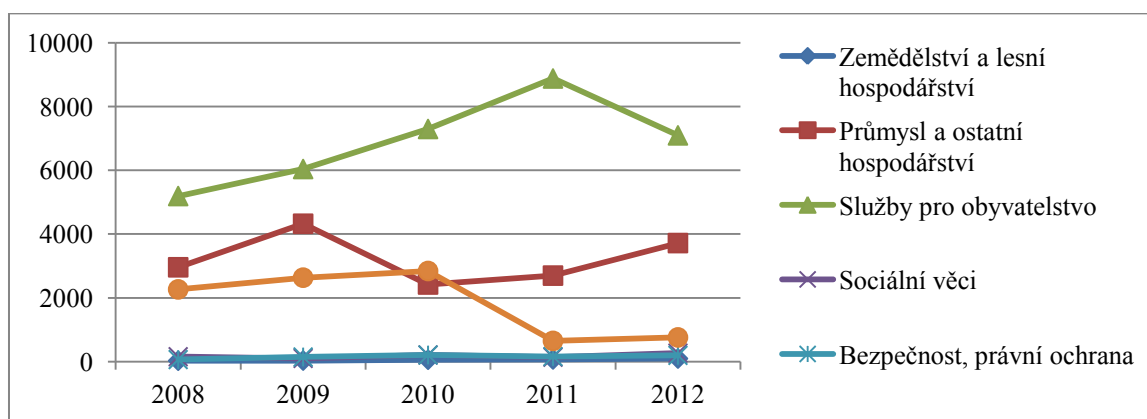
(v tis. Kč)

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zemědělství a lesní hospodářství	130	155	274	314	448
% podíl	0,27	0,26	0,46	0,55	0,81
Průmysl a ostatní hospodářství	13 353	19 565	11 031	12 172	17 014
% podíl	27,74	32,32	18,56	21,42	30,64
Služby pro obyvatelstvo	23 430	27 332	33 260	40 049	32 468
% podíl	48,68	45,14	55,96	70,46	58,47
Sociální věci	702	910	960	631	1 218
% podíl	1,46	1,50	1,62	1,11	2,19
Bezpečnost, právní ochrana	295	660	950	734	904
% podíl	0,61	1,09	1,59	1,29	1,63
Všeobecná veřejná správa	10 224	11 918	12 960	2 938	3 479
% podíl	21,24	19,69	21,81	5,17	6,26
Běžné výdaje celkem	48 134	60 540	59 435	56 838	55 531
Celkem v %	100	100	100	100	100
Roční nárůst/pokles v %	-	25,8	-1,8	-4,4	-2,3

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Pro lepší představu jsou v níže uvedeném grafu č. 3.5 představeny výkyvy běžných výdajů v obci Horní Suchá za sledované období 2008 – 2012 přepočteny na 1 obyvatele. Tabulka s přepočtenými hodnotami je k nahlédnutí v příloze č. 4.

Graf č. 3.5 Vývoj běžných výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012 přepočtených na 1 obyvatele (v Kč)

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Z výše uvedených údajů lze konstatovat, že nejvýznamnější podíl na celkových běžných výdajích tvoří položka služby pro obyvatelstvo, v průměru 56% podílem. Patří sem především výdaje spojené s rozvojem bydlení, veřejné osvětlení, školství, kultura, zdravotnictví či výdaje na ochranu životního prostředí. Od roku 2008 do roku 2011 měly tyto výdaje rostoucí tendence. V roce 2010 došlo k nárůstu o 22 %, kdy probíhaly opravy školních budov, a došlo ke zvýšení výdajů na údržbu nebytového fondu. V následujícím roce došlo ke zvýšení o dalších 20 %, kdy obec opravovala obřadní smuteční síň a měnila ve všech bytových domech elektroinstalaci. V roce 2011 tyto výdaje tvořily až 70 % běžných výdajů obce. Druhou nejvýznamnější položkou jsou výdaje na průmysl a ostatní hospodářství s 26% průměrným podílem na celkových běžných výdajích. Zde jsou zařazeny výdaje např. na vodní hospodářství, silnice, dopravu, podpora průmyslové zóny či odpadní vody. U této položky jsou zaznamenány značné výkyvy, např. v roce 2009 byly sledovány nejvyšší tyto výdaje, kdy obec opravovala most nad železnicí, a v dalším roce po dokončení oprav, se snížily o 56 %. V roce 2012 došlo opět k nárůstu o 40 %, kdy obec opravovala místní komunikace. Další významnou položku zde tvoří s téměř 15% průměrným podílem všeobecná veřejná správa. Až do roku 2010 docházelo k mírnému navyšování, ale od roku 2011 došlo k rapidnímu poklesu těchto výdajů až o 77 %. Skutečné výdaje u položky všeobecná veřejná správa činily v roce 2011 11 636 tis. Kč a v roce 2012 11 256 tis. Kč. V roce 2011 obec investovala vysoké částky do opravy dělnického domu, který je majetkem obce. Jelikož obec je od roku 2009 plátcem DPH, uplatnila v tomto případě nárok na vrácení DPH ve výši 8 698 tis. Kč, který ve výkazu je zaznamenán se znaménkem mínus. Od roku 2012 je obec měsíčním plátcem DPH, a tak z důvodu nadměrného odpočtu DPH za období leden – listopad 2012 si odpočítala částku ve výši 8 162 tis. Kč. K položce všeobecná veřejná správa patří především výdaje na volby, odměny členům zastupitelstva či činnost místní správy. Položka sociální věci zahrnuje výdaje na osobní asistenty či pečovatelskou službu, a tvoří 1,6% podíl na celkových běžných výdajích. Zde byl zaznamenán výraznější nárůst pouze v roce 2012, kdy se obci zvýšily výdaje na pečovatelskou podporu samostatného bydlení. Výdaje na bezpečnost a právní ochranu byly nejnižší v roce 2008. V roce 2009 se zvýšily o 24 % a v dalším roce dokonce o 44 %, kdy bylo zakoupeno nové vozidlo pro požární sbor. V roce 2011 došlo k poklesu těchto výdajů o 23 % a v roce 2012 k opětovnému nárůstu o 23 %. Tyto výdaje byly vynaloženy hlavně na požární ochranu. Výdaje na bezpečnost se podílejí na celkových běžných výdajích přibližně pouze 1 %. Nejnižší podíl na běžných výdajích mají výdaje na zemědělství a lesní hospodářství, které byly nejnižší v roce 2008 a nejvyšší v roce 2012. V průměru dosahují 0,5% podílu na běžných výdajích obce.

3.4.2 Kapitálové výdaje

K pokrytí dlouhodobých investičních potřeb jsou určeny kapitálové výdaje, jejichž výše závisí na schopnosti obce získat zdroje na jejich krytí. Jsou propojeny jak s kapitálovými příjmy a dotacemi, tak s rozpočtovým výhledem. Jak již bylo zmíněno, tyto výdaje se v obci Horní Suchá podílí na celkových výdajích v průměru 53 %, z čeho je patrné, že je hodně investováno do rozvoje obce. Odvětvové členění kapitálových výdajů je znázorněno v tabulce č. 3.7.

Tab. č. 3.7 Odvětvové členění kapitálových výdajů obce v letech 2008 – 2012 (v tis. Kč)

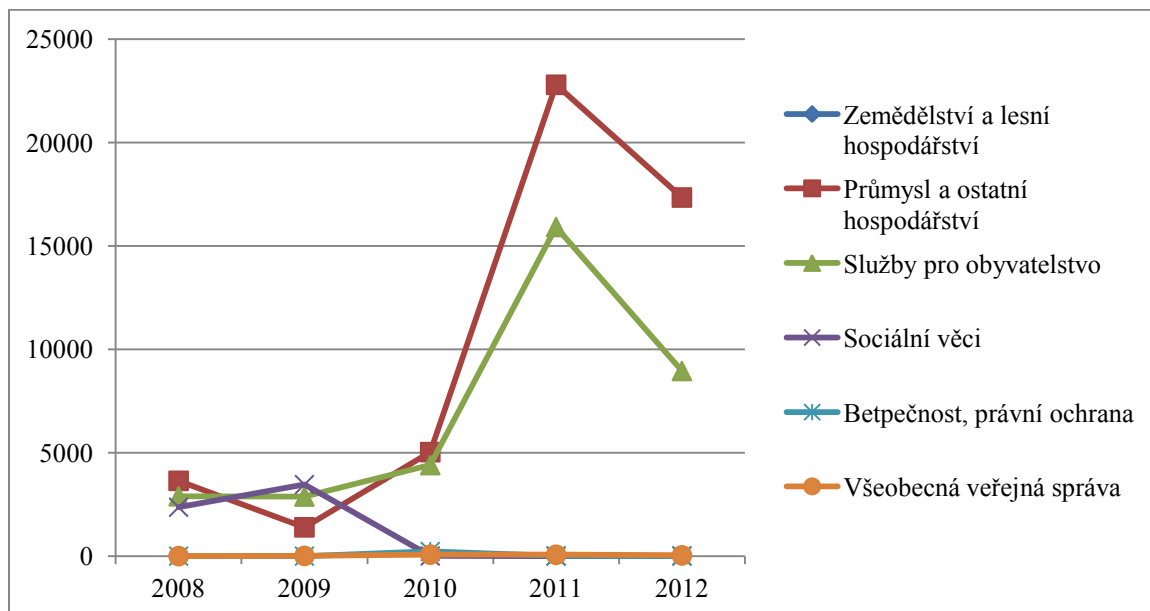
Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Průmysl a ostatní hospodářství	16 427	6 302	22 925	102 812	79 353
% podíl	40,91	17,98	51,66	58,76	65,82
Služby pro obyvatelstvo	13 060	13 045	20 072	71 796	40 971
% podíl	32,52	37,22	45,22	41,03	33,98
Sociální věci	10 672	15 660	28	1	75
% podíl	26,57	44,67	0,06	0	0,06
Bezpečnost, právní ochrana	0	0	1 029	75	0
% podíl	0	0	2,32	0,04	0
Všeobecná veřejná správa	0	47	329	298	167
% podíl	0	0,13	0,74	0,17	0,14
Kapitálové výdaje celkem	40 159	35 054	44 383	174 982	120 566
Celkem v %	100	100	100	100	100
Roční nárůst/pokles v %	-	-12,7	+26,6	294,3	-31,1

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Během sledovaného období u všech odvětví kapitálových výdajů jsou patrné výrazné výkyvy. Nejvyšší podíl na celkových kapitálových výdajích obce Horní Suchá má průmysl a ostatní hospodářství, a to 47 %. Druhou nejvýznamnější položku tvoří služby pro obyvatelstvo s průměrným 38% podílem. Zde byl v roce 2011 zaznamenán více než dvojnásobný nárůst. Přibližně 14% průměrný podíl na celkových kapitálových výdajích tvořily sociální věci. Ty byly nejvyšší v roce 2009, kdy obec rekonstruovala dům seniorů, a v roce 2010 po ukončení oprav tyto výdaje opět rapidně klesly. Z výše uvedených údajů je zřejmé, že ostatní položky zaujímají téměř zanedbatelnou pozici v kapitálových výdajích

obce. Jejich podíl na celkových kapitálových výdajích obce nedosahuje ani 0,5 %. Níže uvedený graf č. 3.6 zachycuje kapitálové výdaje za sledované období 2008 – 2012 přepočtený na 1 obyvatele. Tabulka s přepočtenými hodnotami je k nahlédnutí v příloze č. 5.

Graf č. 3.6 Vývoj kapitálových výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012 přepočtených na 1 obyvatele (v Kč)

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Obec Horní Suchá ve sledovaném období nejvyšší finanční částky investovala do průmyslu. V roce 2008 směřovaly konkrétně do rozvoje nově vystavěné průmyslové zóny František. Po jejím zprovoznění v roce 2009 tyto výdaje výrazně klesly. K nárůstu došlo opět v roce 2010, kdy začala velká investiční akce týkající se odkanalizování obce a opravy silnic. Tyto akce pokračovaly i v roce 2011, kdy bylo investováno až téměř 103 mil. Kč do rozvoje obce. V roce 2012 tyto výdaje klesly na necelých 80 mil. Kč, kdy obec investovala do stále trvající akce odkanalizování obce. Druhou nejvýznamnější položku tvoří výdaje na služby pro obyvatelstvo. Tyto výdaje byly nejnižší v roce 2009, kdy činily 13 mil. Kč. V roce 2010 byl sledován nárůst, kdy obec investovala do rekonstrukcí budov základních škol. Nejvyšší výdaje zde obec dosáhla v roce 2011, kdy investovala částku kolem 72 mil. Kč. Byla započata investiční akce opravy dělnického domu, výstavby nového bytového domu a výstavby objektu pro TJ. V roce 2012 tyto výdaje klesly na necelých 41 mil. Kč, kdy obec dokončovala investice z roku 2011. Položka sociální věci v letech 2010, 2011 a 2012 nebyla nijak významná. V roce 2008 a 2009 byl zaznamenán značný nárůst, což bylo způsobeno rekonstrukcí domu seniorů, který se nachází na území obce. K nejnižším kapitálovým výdajům patří výdaje na bezpečnost a ochranu, a výdaje na všeobecnou veřejnou správu.

Na bezpečnost a právní ochranu obec vynakládala finanční prostředky pouze v roce 2010 a 2011, z čehož nejvyšší byly v roce 2010 v částce přibližně 1 mil. Kč. Na všeobecnou veřejnou správu byly nejvyšší výdaje vynaloženy v roce 2010 a v roce 2008 na tyto účely nebyly vynaloženy žádné finanční prostředky z řad kapitálových výdajů.

3.4.3 Průměrné výdaje obcí v ČR

Dílčím cílem této práce je zhodnocení výdajů obce Horní Suchá v porovnání s celostátním průměrem obcí stejné velikostní kategorie v ČR. Výše v textu byla provedena analýza výdajů obce Horní Suchá dle odvětvového členění s rozdělením na běžné a kapitálové. Následně bude provedeno srovnání výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012 členěných dle odvětví s průměrem obcí velikostní kategorie 2001 – 5000 obyvatel v ČR za období 2007 – 2011. Níže uvedena tabulka č. 3.8 znázorňuje komplexní výdaje obce Horní Suchá v rozdělení dle odvětví s propočtem procentuálního podílu, aby bylo možné posléze provést srovnání s celorepublikovým průměrem.

Tab. č. 3.8 Odvětvové členění celkových výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

(v tis. Kč)

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zemědělství a lesní hospodářství	130	155	274	314	448
% podíl	0,2	0,2	0,5	0,5	0,8
Průmysl a ostatní hospodářství	29 780	25 867	33 956	114 984	96 367
% podíl	33,7	27,1	18,6	21,4	30,6
Služby pro obyvatelstvo	36 490	40 377	53 332	111 845	73 439
% podíl	41,3	42,2	55,9	70,5	58,5
Sociální věci	11 374	16 570	988	632	1 293
% podíl	12,9	17,3	1,6	1,1	2,2
Bezpečnost, právní ochrana	295	660	1 979	809	904
% podíl	0,3	0,7	1,6	1,3	1,6
Všeobecná veřejná správa	10 224	11 965	13 289	3 236	3 646
% podíl	11,6	12,5	21,8	5,2	6,3
Výdaje celkem	88 293	95 594	103 818	231 820	176 097
Celkem v %	100	100	100	100	100

Zdroj: Interní podklady obecního úřadu Horní Suchá za léta 2008 – 2012, vlastní zpracování

Následující tabulka č. 3.9 představuje procentuální podíl jednotlivých odvětví na výdajích obcí v ČR spadajících do velikostní kategorie 2001 – 5000 obyvatel. Jedná se o celorepublikové údaje celkových výdajů obcí dané velikostní kategorie bez rozdělení na běžné a kapitálové. Údaje, které budou výsledkem srovnání, můžou být mírně zkreslené, jelikož sledované období u obou srovnávaných skupin se o rok liší (jelikož nebyly zpřístupněny údaje za obce v této velikostní kategorii v ČR za rok 2012).

Tab. č. 3.9 Odvětvové členění celkových výdajů u obcí v 2001 – 5000 obyvatel v ČR v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

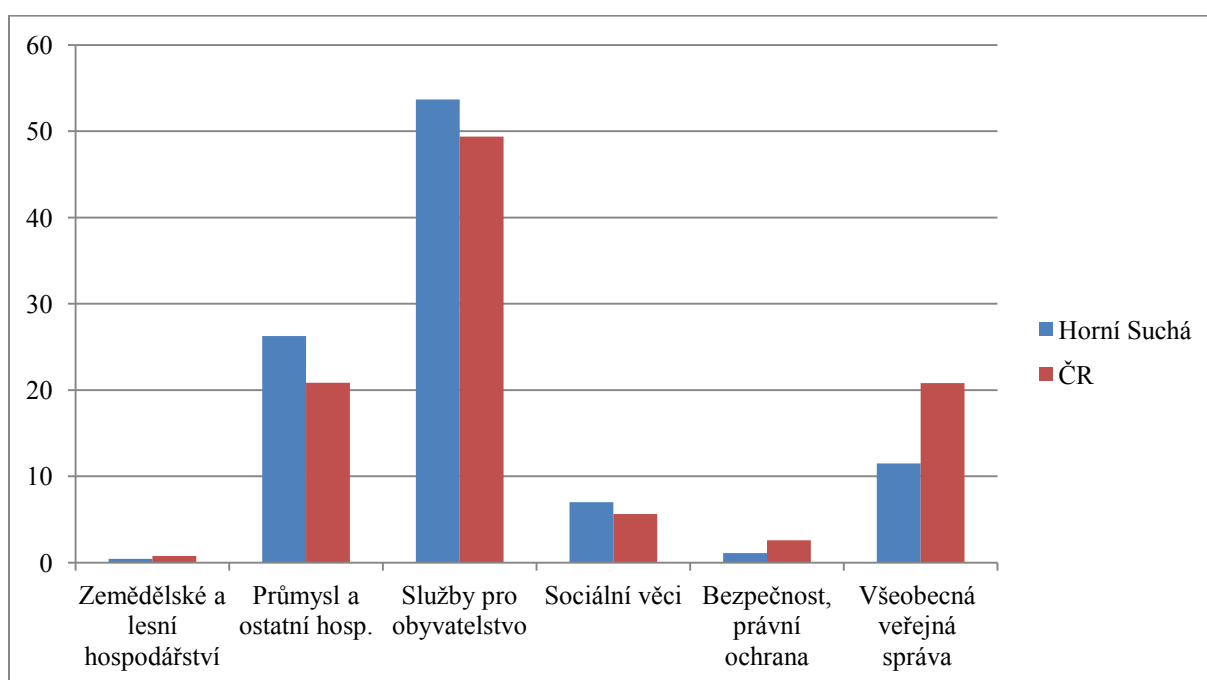
Položka	Rok				
	2007	2008	2009	2010	2011
Zem. a lesní hosp.	130 983	152 526	178 362	182 435	171 558
% podíl	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Prům. a ost. hosp.	3 213 384	3 368 712	4 399 055	5 278 762	5 239 133
% podíl	18,1	18,1	20,6	23,7	23,8
Služby pro obyv.	8 738 342	9 280 440	10 850 862	10 885 153	10 567 196
% podíl	49,4	49,8	50,8	48,8	48,0
Sociální věci	1 220 522	1 018 032	1 077 696	1 113 222	1 231 317
% podíl	6,9	5,5	5,1	5,0	5,6
Bezp., práv. ochr.	458 106	515 879	527 124	626 696	513 740
% podíl	2,6	2,7	2,5	2,8	2,3
Všeob. veř. spr.	3 951 355	4 298 073	4 304 506	4 227 830	4 303 594
% podíl	22,3	23,1	20,2	18,9	19,5
Výdaje celkem	17 712 692	18 633 662	21 337 605	22 314 098	22 026 538
Celkem v %	100	100	100	100	100

Zdroj: <http://www.rozpocetobce.cz/zdroje-dat>, 2007 – 2011, vlastní zpracování

Z výše uvedených údajů lze konstatovat, že největší část výdajů obce Horní Suchá směřuje ve prospěch služeb pro obyvatelstvo, a to v průměru 54% podílem. Stejně tomu je rovněž u obcí 2001 - 5000 obyvatel v ČR, kde se výdaje na tyto služby pohybují v průměru o něco níže, a to necelým 50% podílem. Na druhém místě se s u obce Horní Suchá umístily výdaje na průmysl a ostatní hospodářství s průměrným 26% podílem. U obcí 2001 – 5000 obyvatel v ČR druhou příčku s podílem necelých 20 % na celkových výdajích společně zabraly výdaje na průmysl a ostatní hospodářství a všeobecnou veřejnou správu. U obce

Horní Suchá se výdaje na všeobecnou veřejnou správu podílely pouze přibližně 12% podílem, tudíž u této položky byl konstatován nejvyšší rozdíl mezi oběma porovnávanými prvky. U obou srovnávaných skupin byl zaznamenán nejnižší podíl u položky zemědělství a lesní hospodářství, tam rozdíl činil pouze 0,4 % a také u položky bezpečnost a ochrana, kde byl u skupiny obcí 2001 – 5000 obyvatel v ČR pouze o 1,5 % vyšší podíl než u obce Horní Suchá. Pro lepší srovnání, průměrné výdaje dle odvětvového členění vyjádřené procentuálním podílem na celkových výdajích u obou sledovaných skupin, názorně představuje graf č. 3.7.

Graf č. 3.7 Průměrný vývoj výdajů obce Horní Suchá a obcí v 2001 – 5000 obyvatel v ČR dle odvětvového členění za 5 let (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

Graf přehledně zachycuje odvětví, do kterého u obou sledovaných skupin plynou nejvyšší částky. Výraznější rozdíly jsou pozorovány pouze u položek služby pro obyvatelstvo, průmysl a ostatní hospodářství, kde obec Horní Suchá dosahuje v průměru vyšších výdajů a dále u položky všeobecná veřejná správa, kde naopak vynakládá nižší částky, než činí průměr u obcí 2001 – 5000 obyvatel v ČR.

Dílčí shrnutí

Dílčím cílem diplomové práce je zhodnocení výdajů obce Horní Suchá ve sledovaném období a jejich komparace s celostátním průměrem obcí stejné velikostní kategorie v ČR.

Na základě získaných hodnot lze konstatovat, že komplexně obec Horní Suchá směřuje své výdaje dle pořadí důležitosti, obdobně jako je tomu u obcí 2001 – 5000 obyvatel v ČR.

Hypotéza (H₂) zněla, že výdaje obce Horní Suchá jsou srovnatelné s průměrem výdajů obcí stejné velikostní kategorie v ČR, s odchylkou 2 %. Komparace obou skupin byla provedena na základě rozdělení výdajů dle odvětví.

Výše uvedená podmínka byla splněna u tří skupin: Zemědělské a lesní hospodářství, Sociální věci a Bezpečnost a právní ochrana, přičemž nejnižší odchylka byla zaznamenána u 1. skupiny. U ostatních skupin činila odchylka více než 2 %. Nejvyšší rozdíl byl zaznamenán v následujícím pořadí u skupin Všeobecná veřejná správa, Průmysl a ostatní hospodářství a Služby pro obyvatelstvo.

Z těchto poznatků vyplývá, že hypotéza (H₂) nebyla potvrzena.

4 ZHODNOCENÍ VÝDAJŮ OBCE V OBLASTI ŠKOLSTVÍ

V této kapitole bude úvodem provedena stručná charakteristika příspěvkových organizací v oblasti školství, kterých zřizovatelem je obec Horní Suchá, tj. základní a mateřské školy. Dále bude provedena analýza výdajů, které obec směřuje do školství s rozlišením na provozní a kapitálové výdaje vynaložené na jednotlivé příspěvkové organizace obce. Následně bude provedena komparace výdajů na 1 žáka/dítě navštěvujícího školu s českým jazykem vyučovacím a školu s jiným jazykem vyučovacím než českým, v tomto případě polským.

4.1 Charakteristika příspěvkových organizací obce v oblasti školství

Obec Horní Suchá je zřizovatelem dvou příspěvkových organizací. První z nich je Základní škola a mateřská škola Horní Suchá, druhou je Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím. Stručná historie školství byla již představena v kapitole 3.

4.1.1 Základní škola a mateřská škola Horní Suchá

Součástí příspěvkové organizace „Základní škola a mateřská škola Horní Suchá“ je základní škola, mateřská škola, školní družina, školní jídelna a školní jídelna – výdejna. Datum zápisu do rejstříku škol 1.1.2005. Dle údajů v rejstříku škol je nejvyšší povolený počet dětí v základní škole 500 žáků. Součástí je školní družina, která má kapacitu 50 žáků a také přistavěná část školní jídelny, kde se denně může stravovat 500 osob.

Základní škola (ZŠ) se nachází v jedné budově v centru obce Horní Suchá, kde byla zahájena výuka v únoru roku 1961. Od té doby budova přešla mnoha rekonstrukcemi a přístavbami. ZŠ byla od roku 1991 spravována Obecním úřadem v Horní Suché (na žádost obyvatel došlo v roce 1990 k osamostatnění obce a školní budovy se staly obecním majetkem). Od roku 1993 byla přivedena do provozu školní jídelna. Koncem roku 1997 byla dostavěna nadstavba školy. V blízkosti školy vyrostla pěkná sportovní hala, kterou mohou žáci obou hornosušských škol využívat od 1. 9. 2004. U Základní školy se nachází hřiště, které prošlo rozsáhlou rekonstrukcí. Bylo vybudováno fotbalové a volejbalové hřiště, běžecká dráha s umělým povrchem, doskočiště. V boční části byla zřízena hrací plocha pro děti ZŠ. Na ploše jsou 2 učebny v přírodě, které se využívají za pěkného počasí. Bylo zrekonstruováno atrium školy a školní družina. Ve školním roce 2011/12 došlo k výrazné změně ve vzhledu školní budovy. Byla vyměněna okna, došlo k celkovému zateplení budovy, na 3. patře byla opravena izolace okenních parapetů. Byla rovněž provedena nová podzemní izolace školy. Došlo k celkové rekonstrukci kotelny.

ZŠ má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen 1. – 5. ročníkem a druhý stupeň 6. – 9. ročníkem. Průměrná naplněnost tříd je asi 20 žáků. Žáci s diagnostikovanou specifickou poruchou učení, chování, zdravotním postižením či sociálním znevýhodněním tvoří skupinu 17 žáků. Počet tříd ZŠ bylo ve školním roce 2012/2013 17 (na I. stupni 10 tříd, na II. stupni 7 tříd). Všechny učebny jsou vybaveny pomůckami, ve všech je audiovizuální technika – zpětné projektory, televize, videa, přehrávače CD. Škola má jednu počítačovou učebnu, kde je 25 počítačů PC – pro žáky a 1 počítač pro učitele. V 17 třídách jsou interaktivní tabule. Od roku 2008 ZŠ spolupracuje se zahraničními školami v rámci projektu Comenius, hlavně se školami ve Walesu, Itálii, Španělsku a Švédsku.

ZŠ nabízí také široké spektrum kroužků, které mají zájmovou nebo doučovací náplň. Ve školním roce 2012/2013 pracovalo ve škole 27 zájmových kroužků. Vyplňovaly dětem volný čas, rozvíjely jejich schopností, vytvářely kamarádké vztahy, např.: sportovní, jazykové, keramické, matematické, pěvecké, náboženství.

ZŠ se aktivně účastní kulturních a společenských akcí obce, kde vystupují se svým programem, nebo napomáhá těmto akcím výrobou drobných dárečků. Spolupracuje také s novým domovem důchodců v Horní Suché, kde zajišťuje vystoupení a besídky. ZŠ velmi dobře spolupracuje se základní školou s polským jazykem vyučovacím. Společně pořádá akce většího rozsahu jako Den Země, Sokolníky apod. V rámci sportovní výchovy na novém školním hřišti zavedla sportovní olympiádu, organizuje cyklistické závody a pro menší děti lampiónový průvod.

Mateřská škola (MŠ) se nachází v samostatné budově vzdálené od ZŠ cca 300 m, je odloučeným pracovištěm. V roce 1980 se v obci Horní Suchá začaly stavět nové panelové domy a tím přibýlo hodně malých dětí, proto se začala stavět budova nové MŠ. MŠ byla otevřena v roce 1982 jako čtyřtřídní. V roce 2002 dostala budova novou podobu a prošla celkovou rekonstrukcí. Po provedené nadstavbě se její vzhled změnil a budova dnes patří mezi moderní stavby a díky postupné rekonstrukci splňuje všechny hygienické normy. Součástí MŠ je školní jídelna – výdejna, která se nachází ve stejné budově. Dle školního rejstříku je nejvyšší povolený počet dětí 120 v MŠ, a taktéž v jídelně.

MŠ se podílí na společných akcích se ZŠ, spolupracuje s polskou MŠ, Obecním úřadem Horní Suchá a veřejností. Do MŠ docházejí děti od 3 let a kromě klasické předškolní výuky se můžou účastnit zájmové činnosti, jako je keramika, angličtina nebo pěvecký sbor.

V roce 2005 byla zřízena šestičlenná školní rada složená ze zástupců pracovníků školy a rodičů, která se školou aktivně spolupracuje.

4.1.2 Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Horní Suchá

Součástí příspěvkové organizace „Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Horní Suchá“ je základní škola, mateřská škola, školní družina a školní jídelna – výdejna. Datum zápisu do rejstříku škol 1.1.2005. Dle údajů v rejstříku škol je nejvyšší povolený počet dětí v základní škole a školní jídelně 100 žáků a ve školní družině 28 žáků.

Základní škola s polským jazykem vyučovacím (ZŠpjv) i **mateřská škola s polským jazykem vyučovacím (MŠpjv)** sídlí v současné době v jedné budově, která je ve vlastnictví obce. V roce 2007 došlo k výstavbě podkrovních prostorů a tím vybudování nových učeben a prostorů pro výuku. Jelikož se jedná o starou budovu, vestavba nových učeben v podkrovních prostorech nebyla jedinou rekonstrukcí. Budova školy prošla rozsáhlou rekonstrukcí, kdy došlo k výměně stávající elektroinstalace, výměně oken, k celkovému zateplení budovy a dalším úpravám. Betonové hřiště vedle školy je v současné době uzavřeno a škola ve spolupráci s obecním úřadem řeší jeho rekonstrukci. Jelikož budova ZŠpjv se nachází v těsné blízkosti české ZŠ, žáci polské školy využívají pro své potřeby nově vybudovanou moderní sportovní halu a hřiště, které leží u české školy.

ZŠpjv má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen 1. – 5. ročníkem a druhý stupeň 6. – 9. ročníkem. Průměrná naplněnost tříd je asi 12 žáků. Počet tříd ZŠpjv byl ve školním roce 2012/2013 6 (na I. stupni 2 tříd, na II. stupni 4 tříd).

ZŠpjv je zaměřena na rozšířenou výuku polštiny, češtiny a matematiky – 6. - 9. ročník. Všechny učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi a dalším moderním vybavením. Škola vlastní počítačovou učebnu. Do ZŠpjv dochází jeden žák s těžkým tělesným postižením, který má přiděleného pedagogického asistenta. ZŠpjv je školou střediskovou, což znamená, že na vyšší stupeň docházejí také žáci z Těrlicka, Albrechtic, Stonavy, Karviné 2 a Havířova-Suché.

Mezi mimoškolní a volnočasové aktivity školy patří různé kroužky, např. matematický, sportovní, taneční, kulinární, výtvarný nebo náboženský. Na tyto kroužky můžou bezplatně docházet všichni žáci ZŠpjv. Všechny zájmové útvary pracují pod vedením zkušených pedagogů.

ZŠpjv navázala spolupráci se základními školami v Lubomii a Syrynii (Polsko). Cílem je vzájemné seznámení žáků všech škol s družebními obcemi, krajem a státy. Ve spolupráci s GOK Lubomia (gminny ośrodek kultury – obecní kulturní středisko) proběhl zajímavý mezinárodní projekt Cooperation works! Cooperative ideas in teaching and upbringing at school zaměřený na zmapování dějin družstevnictví, mj. v Horní Suché a okolí, a rozvíjení idejí družstevnictví mezi mládeží.

ZŠpjv dlouhodobě spolupracuje s organizacemi v obci PZKO, Macierz Szkolna, Svaz zahrádkářů a samozřejmě se aktivně účastní kulturních a společenských akcí obce, buď kulturním programem, nebo jinou uměleckou činností. Velmi dobrá je rovněž spolupráce ZŠpjv s českou ZŠ, kdy jsou organizovány různé akce za účasti žáků obou škol.

Jak již bylo zmíněno, v současné době je **mateřská škola** s polským jazykem vyučovacím součástí ZŠpjv, ovšem nebylo tomu tak vždy. Do roku 2002 se MŠpjv nacházela ve vlastní budově, ale jelikož dětí ve škole i školce ubývalo, došlo k přemístění školky do nových prostor v přízemí budovy školy. MŠpjv má nejvyšší povolený počet dětí 35 a je situována jako dvoutřídní.

MŠpjv podobně jako ZŠpjv spolupracuje s místními organizacemi jako PZKO, spolupracuje s českou MŠ, a samozřejmě se podílí svým vystoupením na všech obecních kulturních akcích. Dle požadavků rodičů MŠpjv zajišťuje různé zájmové a vzdělávací kroužky, např. angličtina pro nejmenší, taneční nebo jiné pohybové aktivity.

Od roku 2005 se školou spolupracuje školní rada složená z rodičů a ze zástupců pracovníků školy. ZŠpjv i MŠpjv navazuje na dlouholetou tradici, a proto patří mezi priority obce jejich zachování, modernizace a inovace.

4.2 Analýza výdajů obce Horní Suchá na školství

V teoretické části byla popsána metodika financování školství z rozpočtu obce. V předchozí kapitole byly výdaje na školství analyzovány jako celek. Následující text bude zaměřen na členění a další analyzování těchto výdajů v obci Horní Suchá s cílem zhodnocení výdajů na školství na 1 žáka/dítě navštěvujícího školu s českým jazykem vyučovacím a školu s jiným jazykem vyučovacím než českým, v tomto případě polským.

4.2.1 Neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení z rozpočtu obce

Obce ze zákona č. 128/2000 Sb. O obcích, hradí zejména výdaje na provoz škol a právě tyto budou také srovnávány u obou příspěvkových organizací obce Horní Suchá. Výdaje na provoz škol nejsou ovlivněny jen skutečným počtem žáků, ale častokrát také velikostí budovy školy, kvalitou použitých stavebních materiálů ve škole, energetickou náročností, apod. Nejdříve bude provedena kvantifikace výdajů připadajících na 1 žáka školy nebo školky. Nízká míra naplněnosti škol je jedním z klíčových faktorů, který objem výdajů na jednoho žáka značně zvyšují. Jelikož počet dětí docházejících do škol ve sledovaném období nedosahuje maximálního povoleného počtu dětí vedeného v registru škol, bude proveden přepočet naplněnosti škol. Jeho výsledky zachycuje tabulka č. 4.1. Aby mohl být zachycen přesný počet dětí v daném roce, konečný údaj je vypočítán jako průměr počtu dětí dvou po sobě jdoucích školních let, zaokrouhlený na celá čísla (přepočtený počet žáků v roce 2008 je vypočítán z údajů dětí za školní rok 2007/2008 a 2008/2009).

Tab. č. 4.1 Přehled naplněnosti škol v letech 2008 -2012 v obci Horní Suchá

Kapacita dětí		Položka	Rok				
			2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ	500	Počet dětí	354	344	341	343	332
		% naplněnost	70,8	68,8	68,2	68,6	66,4
MŠ	120	Počet dětí	96	100	108	112	112
		% naplněnost	80	83,3	90	93,3	93,3
ZŠpjb	100	Počet dětí	67	66	68	68	72
		% naplněnost	67	66	68	68	72
MŠpjb	35	Počet dětí	33	32	34	34	34
		% naplněnost	94,3	91,4	97,1	97,1	97,1

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ, MŠ, ZŠpjb, MŠpjb v letech 2007-2013, vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že v žádném případě ve sledovaném období 2008 – 2012 nedošlo k maximální naplněnosti vzdělávacích zařízení. K nejvyšší naplněnosti došlo v letech 2010 - 2012 v MŠpJV, kdy chyběl pouze 1 žák k 100% využití kapacity. Rovněž v MŠ v letech 2011 a 2012 podíl naplněnosti dosahuje vysokých hodnot nad 90 %. Naopak u základních škol je míra naplněnosti podstatně nižší. V ZŠ po téměř celé sledované období převládá klesající tendence naplněnosti, v ZŠpJV se naplněnost pohybuje v podobných hodnotách, ovšem zde je zaznamenán od roku 2009 mírný procentní nárůst. Pozitivním signálem pro naplněnost základních škol může být zvyšující se počet dětí navštěvujících obě mateřské školy.

Důležitým faktorem, který má podstatný vliv na výši nákladů na provoz škol je udělení výjimky z nejnižšího počtu žáků ve škole. Jedná se o situaci, kdy škola nedosáhne průměrného minimálního počtu žáků ve škole. V tomto případě může dostat od svého zřizovatele, v tomto případě obce, výjimku k existenci. S udělením výjimky obec současně bere na sebe závazek zřizovatele uhradit zvýšené výdaje na vzdělávací činnost školy. Tato situace v obci Horní Suchá nastala u ZŠpJV v letech 2008 – 2011, kdy škola nedosáhla v počtu žáků na minimální hodnotu 70 žáků.

V obci Horní Suchá jsou ve sledovaném období do výdajů určených na provoz škol započítány také některé velké opravy, na které obec získává finance z různých zdrojů, např. ze státního fondu, z fondu životního prostředí. Dále započítávají se tam další finance, které protekly obecním účtem, a nejedná se o investice kapitálové. Zde patří např. příspěvky z operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost škol, dary učitelům, a podobně. Tyto operace představují vysoké částky, a jejich přičtením by došlo ke zkreslení obvyklých neinvestičních výdajů, které obec každoročně vynakládá na školy. V tabulce 4.2 jsou zachyceny výdaje, které obec vynaložila ze svého rozpočtu v letech 2008 – 2012 na provoz školských zařízení. Jak již bylo zmíněno, tyto náklady tvoří např. náklady na energii, opravy a údržbu, spotřební materiál, doplatek na mzdy, nákup učebnic, drobný majetek a další.

Tab. č. 4.2 Neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení z rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 -2012 (v tis. Kč)

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ	4 487	4 978	6 520	6 387	5 878
ZŠpJV a MŠpJV	2 928	2 405	2 910	2 970	2 825
Celkem	7 415	7 383	9 430	9 357	8 703

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Jak je z tabulky zřejmé, jsou u hodnot obou příspěvkových organizací vysoké rozdíly. Na ZŠ a MŠ má obec téměř dvojnásobně vyšší provozní výdaje než je tomu u ZŠpJV a MŠpJV. Tento rozdíl je způsoben hlavně tím, že MŠ se nachází v jiné budově než ZŠ, a tím jsou provozní výdaje na 2 budovy vyšší. Jak je z tabulky patrné u hodnot ZŠ a MŠ jsou viditelné značné výkyvy ve výši provozních výdajů v jednotlivých letech. Nejnižší výdaje jsou v roce 2008 a dále je zaznamenán jejich nárůst až do roku 2010. V roce 2009 nárůst byl způsoben zvýšením cen energie a v roce 2010 zvýšenými výdaji na opravy a údržbu a materiál spojený s těmito pracemi. V roce 2011 i v roce 2012 došlo k mírnému poklesu. Tento pokles byl zapříčiněn hlavně úsporami za spotřebu energie, které jsou následkem rekonstrukce a modernizace budovy. U ZŠpJV a MŠpJV ve sledovaném období nejsou znatelné výraznější výkyvy. Pouze v roce 2009 byl zaznamenán výraznější pokles způsobený nižšími výdaji na opravy a údržbu, materiál a ostatní náklady.

Jelikož provozní výdaje jsou vynaloženy mezi jinými na údržbu budovy bez ohledu na fakt, zda je budova kapacitně plně vytížená nebo ne, je vhodné provést přepočet těchto výdajů na žáka dle skutečné kapacity školských zařízení. Propočty budou provedeny na základě údajů o maximálním povoleném počtu žáků uvedených v tabulce č. 4.1 Přehled naplněnosti škol v letech 2008 – 2012 v obci Horní Suchá. Následně budou uvedeny výsledné hodnoty provozních výdajů vynaložených na 1 dítě/žáka skutečně navštěvujícího danou příspěvkovou organizaci. Propočty budou provedeny bez rozlišení, zda se jedná o žáka školy nebo dítě mateřské školy a výsledné údaje jsou zaznamenány v tabulce č. 4.3.

Tab. č. 4.3 Neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení z rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012 dle kapacity na 1 dítě/žáka

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ dle kapacity	7 237	8 029	10 516	10 302	9 481
ZŠ a MŠ dle naplněnosti	9 971	11 212	14 521	14 037	13 239
ZŠpJV a MŠpJV dle kapacity	21 689	17 815	21 556	22 000	20 926
ZŠpJV a MŠpJV dle naplněnosti	29 280	24 541	28 529	29 118	26 651

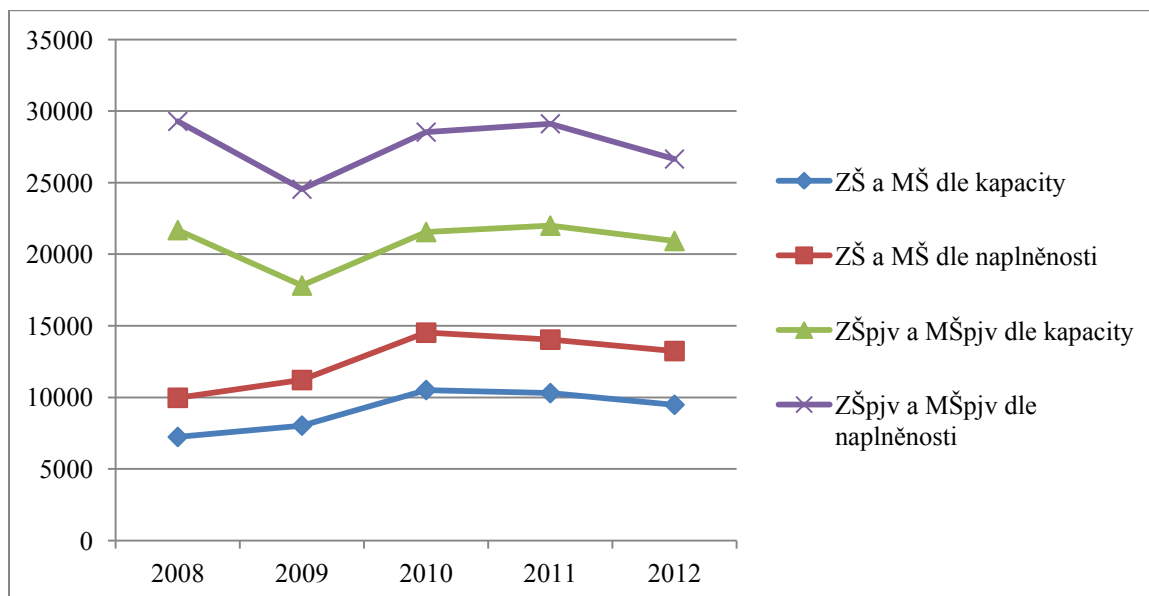
Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z tabulky č. 4.2, kde byly sledovány celkové neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení, bylo zřejmé, že větší částky z rozpočtu obce Horní Suchá byly vynaloženy na příspěvkovou organizaci ZŠ a MŠ. Po srovnání s údaji umístěnými v tabulce č. 4.3 je nutno

konstatovat, že po provedení propočtů na 1 dítě/žáka, jsou výsledné hodnoty přesně opačné, kdy nejvyšší částky byly vynaloženy na 1 dítě/žáka v ZŠpJV a MŠpJV.

Pro vytvoření lepší představy o vývoji neinvestičních výdajů na provoz školských zařízení z rozpočtu obce Horní Suchá v období 2008 – 2012 jsou přepočtené údaje graficky znázorněny v následujícím grafu č. 4.1.

Graf č. 4.1: Neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení z rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 -2012 na 1 žáka/dítě

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Jak je z grafu patrné, výše provozních výdajů připadajících na jedno dítě či žáka, bez ohledu, zda se jednalo o propočet skutečné naplněnosti nebo kapacity, byly podstatně vyšší v ZŠpJV a MŠpJV. Po většinu sledovaného období byly tyto výdaje více než dvojnásobně vyšší než v ZŠ a MŠ. Tudíž v porovnání s hodnotami z tabulky č. 4.2 bylo provedením přepočtu dosaženo opačných závěrů. Nejvyšší výdaje ve sledovaném období obec vynaložila na 1 žáka/dítě v roce 2008 v ZŠpJV a MŠpJV, a to ve výši 29 280,00 Kč. Paradoxně ve stejném roce v ZŠ a MŠ bylo dosaženo nejnižších výdajů za 1 žáka/dítě v celkové hodnotě 9 971,00 Kč. ZŠ a MŠ dosáhla svého maxima na 1 žáka/dítě ve sledovaném období v roce 2010, kdy výdaje činily 14 521,00 Kč. Od toho roku výdaje opět něco poklesly. Nejnižší výdaje u ZŠpJV a MŠpJV byly vynaloženy v roce 2009 ve výši 24 541,00 Kč na 1 žáka/dítě. Poté v roce 2010 a 2011 se opět vyšplhaly na téměř 30 tisíc a v roce 2012 mírně poklesly na 26 651,00 Kč za 1 žáka/dítě. Jelikož naplněnost škol není 100%, provozní výdaje přepočteny dle kapacity jsou dle očekávání u obou příspěvkových organizací značně nižší. U ZŠ a MŠ se rozdíly mezi výsledky kapacity a naplněnosti pohybovaly průměrně kolem

3,5 tis. Kč a u ZŠpJV a MŠpJV činily téměř 7 tis. Kč na 1 žáka/dítě. Průměrně provozní výdaje na 1 žáka/dítě byly více než dvojnásobně vyšší u ZŠpJV a MŠpJV.

4.2.2 Celkové provozní výdaje

V následujícím textu bude provedena analýza celkových výdajů na provoz škol, tzn. k neinvestičním výdajům, které byly uvedeny v tabulce č. 4.2, budou připočítány všechny položky, které dle závěrečného účtu obce Horní Suchá spadají do kategorie provozních výdajů obce určených na provoz školských zařízení. Údaje za sledované období 2008 – 2012 jsou představeny v tabulce č. 4.4.

Tab. č. 4.4 Přehled provozních výdajů na školství v letech 2008 -2012 v obci Horní Suchá
(v tis. Kč)

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ	4 487	4 978	7 592	9 825	6 622
ZŠpJV a MŠpJV	3 003	2405	5 847	4 158	3 063
Celkem	7 490	7 383	13 439	13 983	10 043*

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z údajů uvedených v tabulce je patrné, že opět celkové provozní výdaje jsou vyšší u ZŠ a MŠ. V roce 2009 celkové provozní výdaje jsou stejné jako provozní výdaje vynaložené z rozpočtu obce a v roce 2008 je pouze nepatrný rozdíl u ZŠpJV a MŠpJV (viz tabulka č. 4.2), kdy polská škola dostala příspěvek na pořádání Lehkoatletických závodů. V letech 2010 a 2011 došlo k výraznému nárůstu celkových provozních výdajů. V roce 2010 v ZŠpJV a MŠpJV proběhla v celé budově výměna oken, v české škole bylo provedeno termoměření úniku tepla. Obě příspěvkové organizace získaly od obce 1. část finančních prostředků

* V červenci roku 2012 zahájilo svou činnost v Horní Suché „Rodinné centrum Budulínek“ Toto občanské sdružení vzniklo jako reakce na přeplněné mateřské školy v okolí a poskytuje služby hlídání dětí ve věku 2 – 7 let. Jelikož fungování centra pomáhá obci řešit uspokojení poptávky občanů po hlídání dětí, obec se rozhodla v roce 2012 finančně „Budulínkovi“ pomoci a investovala do vnitřního vybavení centra. Tyto finanční operace jsou společně s výdaji na provoz školských zařízení, které jsou příspěvkovými organizacemi obce, vedeny ve výkazu FIN 2 – 12 M obce Horní Suchá ve skupině č. 3 v položkách 31 Vzdělávání a školské služby. Z tohoto důvodu součet provozních výdajů na ZŠ a MŠ a ZŠpJV a MŠpJV v roce 2012 nesouhlasí s celkovými výdaji ve skupině 31, které obec vynaložila na školství.

z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost škol. V roce 2011 obec hodně investovala do oprav svých školských zařízení. U ZŠ a MŠ proběhly opravy svislé izolace a dešťové kanalizace, oprava rozvodů ústředního topení a tepelná izolace parapetů. U ZŠpJV a MŠpJV byly opraveny zpevněné plochy kolem budovy školy. V roce 2012 došlo k poklesu celkových provozních výdajů, obec neprováděla žádné větší opravy na budovách škol. Došlo k vyplácení 2. části finančních prostředků z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost škol.

Jak již bylo zmíněno v minulém textu, provozní výdaje na školská zařízení, které zřizuje, musí obec vynaložit bez ohledu na to, zda je zařízení plně vytíženo dětmi nebo ne. Z toho důvodu opět bude proveden přepočítání celkových provozních výdajů na 1 žáka/dítě dle maximální kapacity školských zařízení uvedených v rejstříku škol a následně dle skutečné naplněnosti v daném školském zařízení. Výsledné údaje představuje tabulka č. 4.5.

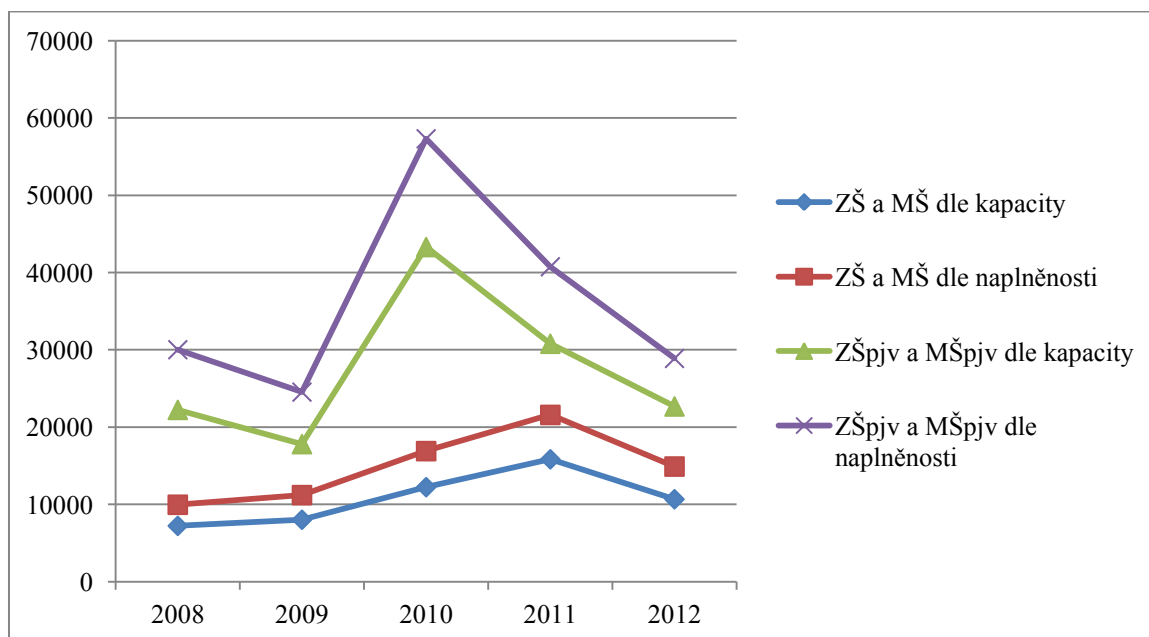
Tab. č. 4.5 Celkové provozní výdaje na školství obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012 na 1 dítě/žáka

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ dle kapacity	7 237	8 029	12 245	15 847	10 681
ZŠ a MŠ dle naplněnosti	9 971	11 212	16 909	21 593	14 914
ZŠpJV a MŠpJV dle kapacity	22 244	17 815	43 311	30 800	22 689
ZŠpJV a MŠpJV dle naplněnosti	30 030	24 541	57 324	40 765	28 896

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z tabulky je zřejmé, že podstatně vyšší provozní výdaje na školství byly vypočítány u ZŠpJV a MŠpJV. Takže oproti hodnotám v tabulce č. 4.4, ze které vyplývalo, že větší provozní výdaje obec vynaložila u ZŠ a MŠ jsme dosáhli opět opačných závěrů. Pro lepší představu vývoje provozních výdajů jsou vypočtené hodnoty z tabulky č. 4.5 graficky znázorněny v níže uvedeném grafu č. 4.2.

Graf č. 4.2 Celkové provozní výdaje na školství v obci Horní Suchá v letech 2008 -2012 na 1 žáka/dítě

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Jak se dalo z výše provedené analýzy předpokládat, u celkových provozních výdajů na školství přepočtených na 1 žáka/dítě jsou patrné výraznější výkyvy, než tomu bylo u neinvestičních výdajů na provoz školských zařízení z rozpočtu obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012. Křivky propočtů dle kapacity u obou příspěvkových organizací kopírují křivky údajů přepočtených dle naplněnosti škol, ale dle očekávání v nižších hodnotách. Nejvyšších celkových provozních výdajů bylo dosaženo v roce 2010 na 1 žáka/dítě u ZŠpřv a MŠpřv, kdy tyto výdaje činily 57 324,00 Kč. V porovnání s přepočtem na 1 žáka/dítě z grafu č. 4.1 je tato částka téměř o 29 tisíc vyšší. Nejvyšší výdaje přepočtené na 1 žáka/dítě u ZŠ a MŠ byly v roce 2011 ve výši 21 593,00 Kč. Je nutno dodat, že tato nejvyšší dosažená částka výdajů je po celé sledované období stále menší než nejnižší přepočtené výdaje na 1 žáka/dítě vynaložené u ZŠpřv a MŠpřv.

4.2.3 Investiční výdaje na školství

V následujícím textu budou analyzovány investiční výdaje obce Horní Suchá vynaložené na provoz školských zařízení. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, investiční výdaje jsou nepravidelné, neopakují se a oproti provozním výdajům nejsou tak významné. Tabulka č. 4.8 představuje vývoj investičních výdajů vynaložených na školské zařízení obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012.

Tab. č. 4.8 Přehled investičních výdajů na školství v letech 2008 – 2012 v obci Horní Suchá (v tis. Kč)

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ	6 662	5 285	893	11 398	758
ZŠpřv a MŠpřv	0	87	4 645	1 142	0
Celkem	6 662	5 372	5 538	12 540	1 540**

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že vyšší investiční výdaje po celé sledované období 2008 – 2012 obec Horní Suchá vložila do příspěvkové organizace ZŠ a MŠ. Každoročně u ZŠ a MŠ bylo investováno do rekonstrukce obou budov. V roce 2008 proběhla v MŠ výměna oken a zateplení budovy a u ZŠ rekonstrukce jídelny a sportoviště. Od roku 2009 probíhala velká investiční akce zateplení budovy ZŠ a trvala až do roku 2011. Mezitím v roce 2009 bylo nadále rekonstruováno sportoviště. U ZŠpřv a MŠpřv bylo investováno do rekonstrukce pouze v letech 2009 – 2011, kdy po celé tři roky bylo prováděno zateplení budovy, v roce 2009 proběhla úprava hřiště a v roce 2011 byla vystavěna kolovna. V roce 2012 byly zaznamenány investiční výdaje pouze u ZŠ, kdy došlo k montáži venkovních žaluzií na budově školy.

Výsledky přepočtu investičních výdajů obce Horní Suchá vynaložených na školství přepočten na 1 žáka dle maximální kapacity zařízení jsou uvedeny v tabulce č. 4.9.

Tab. č. 4.9 Přehled investičních výdajů na školství v letech 2008 -2012 v obci Horní Suchá dle kapacity na 1 dítě/žáka

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ dle kapacity	10 745	8 524	1 440	18 383	1 223
ZŠ a MŠ dle naplněnosti	14 804	11 903	1 989	25 051	1 707
ZŠpřv a MŠpřv dle kapacity	0	644	34 407	8 459	0
ZŠpřv a MŠpřv dle naplněnosti	0	888	45 539	11 196	0

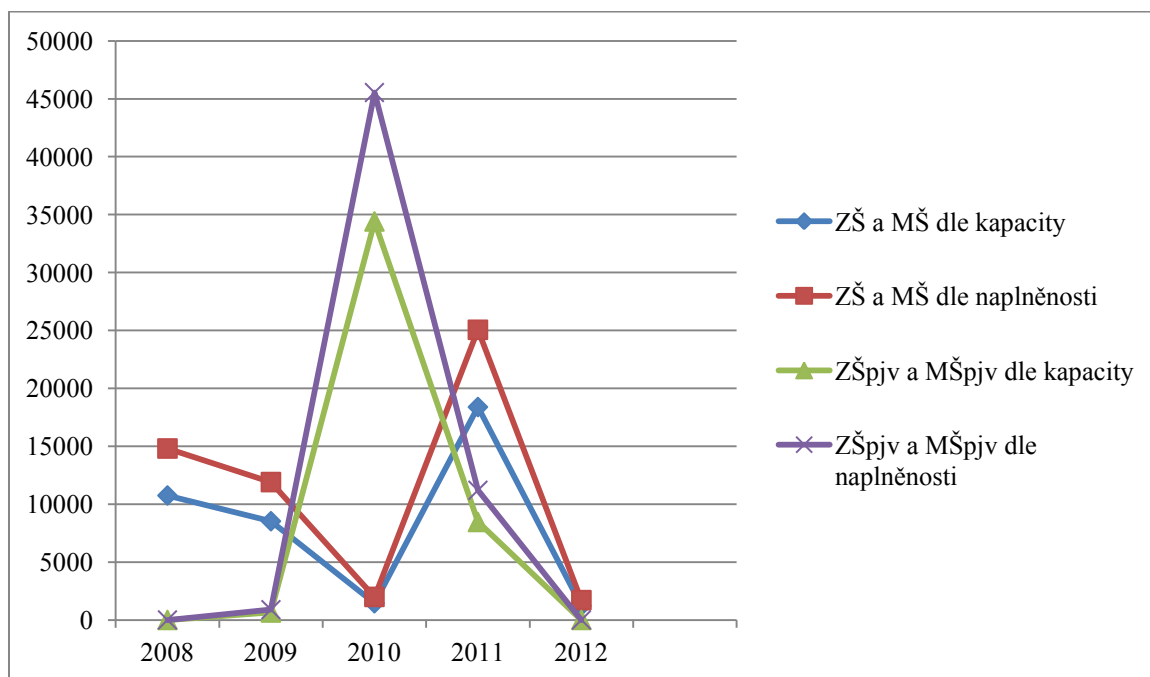
Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

** V roce 2012 celkové investiční výdaje na školská zařízení jsou opět zkreslené, jelikož obec v tomto roce poskytla investiční prostředky na úpravy prostor pro rodičovské centrum „Budulíněk“.

Z tabulky je patrné, že nejvyšší investiční výdaje na školství byly zaznamenány v roce 2010 u položky ZŠpJV a MŠpJV dle naplněnosti. Z toho vyplývá, že i když z tabulky 4.8 bylo zřejmé, že se více investovalo do ZŠ a MŠ, po provedení propočtu na 1 dítě/žáka se výsledky změnily, a po sečtení všech hodnot za roky 2008 – 2012 u jednotlivých příspěvkových organizací lze dojít k závěru, že za celé sledované období bylo více investováno na žáka navštěvujícího ZŠpJV a MŠpJV.

Následující graf č. 4.3 představuje grafické znázornění vývoje investičních výdajů na školská zařízení v obci Horní Suchá v letech 2008 – 2012 přepočteny na 1 žáka/dítě.

Graf č. 4.3 Investiční výdaje na školství v obci Horní Suchá v letech 2008 - 2012 na 1 žáka/dítě

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z grafu jsou opět patrné výrazné výkyvy ve vynaložených výdajích, a to hlavně u ZŠpJV a MŠpJV, kdy v letech 2008 a 2012 investiční výdaje na žáka/dítě činily 0 Kč a v roce 2010 byly nejvyšší po celou sledovanou dobu, kdy dosáhly částky 45 539,00 Kč na 1 žáka/dítě. U ZŠ a MŠ jsou také zaznamenány vysoké rozdíly. Nejvyšší skok nastal v posledních dvou letech, kdy v roce 2011 byly investice na žáka/dítě nejvyšší v částce 25 051,00 Kč a v roce 2012 nejnižší, 1 707,00 Kč na 1 dítě/žáka.

4.2.4 Celkové výdaje na školství

V předchozím textu byly výdaje na školství hodnoceny z hlediska jejich členění na provozní a kapitálové. Hlavní cíl práce se však zaměřuje na zhodnocení celkových výdajů na školství na 1 žáka/dítě na příkladu obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012. Z toho důvodu budou nyní představeny celkové výdaje obce na školství vynaložené na jednotlivé příspěvkové organizace. Výsledné údaje představuje tabulka č. 4.10.

Tab. č. 4.10 Přehled celkových výdajů na školství v letech 2008 – 2012 v obci Horní Suchá (v tis. Kč)

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ	11 149	10 263	8 485	21 223	7 380
ZŠpJV a MŠpJV	3 003	2 492	10 492	5 300	3 063
Celkem	14 152	12 755	18 977	26 523	10 443

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z tabulky je zřejmé, že téměř po celé sledované období na příspěvkovou organizaci ZŠ a MŠ obec vynakládala výrazně vyšší výdaje než na ZŠpJV a MŠpJV. V roce 2008 se jednalo o trojnásobně a v roce 2009 dokonce čtyřnásobně vyšší celkové výdaje. V roce 2010 pro změnu byly výdaje vyšší na ZŠpJV a MŠpJV, ale rozdíl nebyl tak významný jako v opačných případech. Čtyřnásobně vyšší výdaje u ZŠ a MŠ byly zaznamenány opět v roce 2011 a v roce 2012 se rozdíl snížil na přibližně dvojnásobek.

Následně bude proveden propočet na 1 žáka/dítě dle maximální kapacity školských zařízení a také dle skutečné naplněnosti v daném školském zařízení. Tabulka č. 4.11 zachycuje výsledné údaje.

Tab. č. 4.11 Přehled celkových výdajů na školství v letech 2008 -2012 v obci Horní Suchá dle kapacity na 1 dítě/žáka

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ a MŠ dle kapacity	17 982	16 553	13 685	34 231	11 903
ZŠ a MŠ dle naplněnosti	24 776	23 115	18 898	46 644	16 622
ZŠpJV a MŠpJV dle kapacity	22 244	18 459	77 719	39 259	22 689
ZŠpJV a MŠpJV dle naplněnosti	30 030	15 224	102 863	51 961	28 896

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Jak se dalo vydedukovat z již provedené analýzy, celkové výdaje na školství v přepočtu na 1 žáka/dítě jsou po téměř celé sledované období vyšší u ZŠpjv a MŠpjv. Pouze v roce 2009 jsou tyto výdaje vyšší u ZŠ a MŠ, a to o 7 891,00 Kč. Nejvýraznější rozdíl byl zaznamenán v roce 2010, kdy činil 83 965,00 Kč ve prospěch žáka ZŠpjv a MŠpjv. Průměrné výdaje na 1 žáka/dítě v letech 2008 – 2012 u ZŠ a MŠ byly 26 011,00 Kč a u ZŠpjv a MŠpjv 45 795,00 Kč, což je méně než dvojnásobek. Je třeba rovněž přihlídnout k faktu, že ZŠpjv a MŠpjv obdržela v letech 2008 – 2011 od svého zřizovatele obce Horní Suchá výjimku, když počet navštěvujících žáků nedosáhl minimálních hodnot. V tomto případě obec musela počítat se zvýšenými výdaji na tuto příspěvkovou organizaci.

4.3. Srovnání s celostátním průměrem

V následujícím textu bude nejdříve sumarizován stav financování školství v obci Horní Suchá včetně provedení propočtu na 1 žáka/dítě dle kapacity škol i skutečné naplněnosti. Výsledné údaje budou vypočítány ze sumy dětí u obou příspěvkových organizací, které obec zřizuje. Dále bude přistoupeno ke srovnání výdajů na školství obce Horní Suchá s celostátními průměrnými výdaji na školství vynaloženými v ČR v přepočtu na 1 žáka/dítě. Níže uvedená tabulka č. 4.12 představuje aktuální stav financování školství v obci Horní Suchá.

Tab. č. 4.12 Aktuální stav financování školství v obci Horní Suchá v letech 2008 -2012

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Provozní výdaje v tis. Kč	7 490	7 383	13 439	13 983	9 685
Prov. výd. na 1 žáka dle naplněnosti v Kč	13 618	13 622	24 390	25 104	17 609
Investiční výdaje v tis. Kč	6 662	5 372	5 538	12 540	758
Ivn. výd. na 1 žáka dle naplněnosti v Kč	12 113	9 911	10 051	22 514	1 378
Celkem výdaje v tis. Kč	14 152	12 755	18 977	26 523	10 443
Celkové výdaje na 1 žáka dle kapacity v Kč	18 744	16 894	25 135	35 130	13 832
Celkové výdaje na 1 žáka dle naplněn. v Kč	25 731	23 533	34 441	47 618	18 987
Rozdíl na 1 žáka v Kč	6 987	6639	9 306	12 488	5 155
Přepočet na občana v Kč	3 137	2 819	4 163	5 880	2 282

Zdroj: Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012, vlastní zpracování

Obec hradí provozní náklady na 2 budovy základních škol a 1 budovu mateřské školy. Tyto náklady tvoří rozhodující část celkových výdajů na školství, které se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí od 10 – 27 mil. Kč. V Přepočtu na skutečného 1 žáka/dítě celkové výdaje činily od 18 987,00 Kč v roce 2012 do 47 618,00 Kč v roce 2011. Celkově nejvyšších hodnot za celé sledované období bylo ve všech položkách dosaženo v roce 2011. Značným problémem je procento naplněnosti škol. Z důvodu nízké naplněnosti, rozdíly mezi výdaji na skutečného 1 žáka/dítě a na žáka dle maximální kapacity činí 5 až 12,5 tis. Kč.

Pro naplnění cíle srovnání výdajů obce Horní Suchá na školství s celorepublikovými výdaji je nutno uvést výdaje na základní a mateřské školy vynaložené ve sledovaném období 2008 - 2012 v ČR. Tyto budou rovněž v rozdělení na provozní a kapitálové výdaje. Údaje uvedené v tabulce č. 4.13 byly získány z výkazu pro průběžné hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol – sumář za republiku z pododdílu 311 – Zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání. Následný propočet na 1 žáka/dítě bude proveden na základě údajů z ČSÚ o počtu dětí navštěvujících základní a mateřské školy v ČR v letech 2007 – 2013.

Tab. č. 4.13 Financování ZŠ a MŠ v ČR v letech 2008 - 2012

v tis. Kč

Položka	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Provozní výdaje v tis. Kč	574 522,0	623 147,7	1 213 903,3	2 395 577,5	2 222 851,9
Provozní výdaje na 1 dítě/žáka v Kč	510,0	560,0	1 091,0	2 124,0	1 933,0
Investiční výdaje v tis. Kč	1 219 517,7	860 936,3	155 137,6	127 263,9	206 785,6
Investiční výdaje na 1 dítě/žáka v Kč.	1 082,0	773,0	139,0	113,0	180,0
Celkem výdaje v tis. Kč	1 794 039,7	1 484 084,0	1 369 040,9	2 522 841,4	2 429 637,5
Počet dětí	1 126 846	1 113 051	1 113 283	1 127 631	1 149 727
Výdaje na 1 žáka v Kč	1 592,0	1 333,0	1 230,0	2 237,0	2 113,0

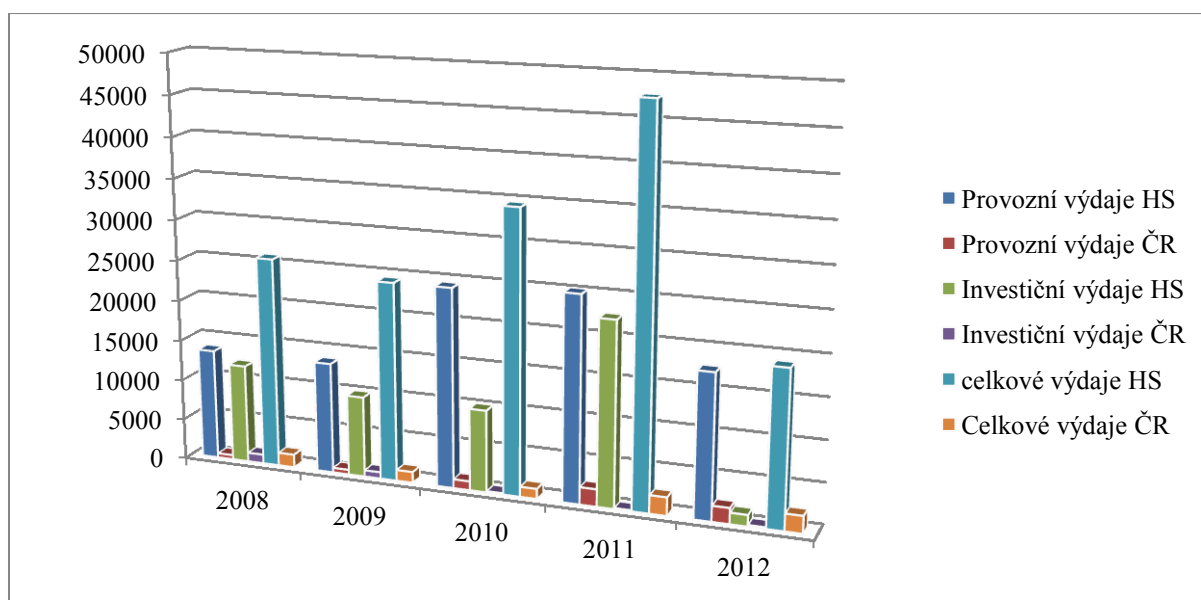
Zdroj: ARIS, UFIS, ČSÚ, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je patrné, že celkové výdaje na financování ZŠ a MŠ v ČR měly od roku 2008 – 2010 klesající tendenci a až v roce 2011 tyto výdaje výrazně stouply, téměř dvojnásobně. V roce 2012 byl zaznamenán opět mírný pokles. V letech 2008 a 2009

byly provozní výdaje nižší než výdaje investiční, ale od roku 2010 došlo k nárůstu výdajů provozních téměř dvojnásobně a v roce 2011 více než dvojnásobně. Naopak po roce 2009 začaly klesat investiční výdaje až na minimum, kterého bylo dosaženo v roce 2011. Co se počtu dětí týče, tak zde byla kromě roku 2008 zaznamenána mírná vzestupná tendence. Po provedení propočtu na 1 žáka/dítě je zřejmé, že celkové výdaje se pohybovaly v rozmezí 1 230,00 Kč – 2 237,00 Kč, kdy v roce 2010 byly nejnižší a hned v následujícím roce 2011 dosáhly nejvyšší hodnoty.

Níže uvedený graf č. 4.4 názorně graficky zobrazuje výsledné hodnoty z tabulek č. 4.10 a 4.11 týkající výdajů na školství přepočtených na 1 žáka/dítě.

Graf č. 4.4 Výdaje na školství v obci Horní Suchá a celé ČR v letech 2008 - 2012 na 1 žáka/dítě

Zdroj: ARIS, UFIS, ČSÚ, vlastní zpracování

Z údajů představených v grafu je zřejmé, že obec Horní Suchá vynakládá na vzdělání dítěte ve svých školských příspěvkových organizacích podstatně vyšší částky, nežli je tomu průměrně v ČR. V roce 2008 rozdíl činil 24 139,00 Kč, v roce 2009 - 22 200,00 Kč, v roce 2010 se rozdíl zvýšil na 33 211,00 Kč, v roce 2011 dosáhl svého maxima 45 381,00 Kč a v roce 2012 byl zaznamenán nejnižší rozdíl za sledované období ve výši 16 874,00 Kč.

Toto srovnání by mohlo být považováno za skreslené, jelikož se jedná o srovnání pododdílu 311 obce velikostní kategorie 2001 – 5000 se stejným pododdílem ze sumáře za celou ČR, v němž jsou započítány rovněž školy a mateřské školky v obcích všech velikostních kategoriích i krajích. Přesnější údaje by přinesla komparace výdajů na školství obce Horní Suchá s průměrnými výdaji na školství u obcí stejné velikostní kategorie v ČR,

ale bohužel údaje, které by byly potřebné k výpočtům, nejsou dostupné ani na dožádání u ČSÚ, ani u ministerstva financí a MŠMT. Nelze dohledat ani průměrné výdaje obce na 1 žáka/dítě za období 2008 -2012.

Podobnou problematikou řešil ve své dizertační práci „Finanční aspekty existence malých obcí a meziobecní spolupráce“ Běčica, kde se mezi jinými zabýval zhodnocením provozních výdajů na školství přepočtených na 1 žáka u obcí 1501 – 2000 velikostní kategorie v letech 2003 – 2007. Jedná se sice o skupinu obcí menší velikostní kategorie a o období přímo předcházející tomu, které je sledováno v této práci, ale pro přibližné srovnání postačí. V roce 2007 průměrné výdaje na 1 žáka/dítě byly 11 895,00 Kč a maximální hodnotu na žáka vykazala obec Stonava s částkou 23 484,00 Kč. (Obec Stonava sousedí s obcí Horní Suchá, a zřizuje příspěvkovou organizaci, součástí které je ZŠ, MŠ, ZŠpiv a MŠpiv.) Průměrné provozní výdaje na 1 žáka/dítě v roce 2008 v Horní Suché činily 13 618,00 Kč (viz tabulka č. 4.12). Po srovnání těchto hodnot lze konstatovat, že provozní výdaje vynaložené na žáka v Horní Suché jsou v roce 2008 sice vyšší, ale výrazněji nevymykají průměrným hodnotám v obcích menší velikostní kategorie za rok 2007.

5 ZÁVĚR

V diplomové práci je zhodnoceno hospodaření obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012 se zaměřením na výdaje v oblasti školství. Oblast vzdělávání je pro každou obec velmi důležitá, protože právě vzdělání přináší dětem poznání a připravuje je na dospělý život. Jsou to právě obce, na které byla legislativně převedena odpovědnost za zajištění povinné školní docházky pro žáky žijící na území obce. Jako nejčastější zřizovatel neprimárního a primárního stupně vzdělávací soustavy, obec klade velký důraz na oblast vzdělání a z pozice zřizovatele také nemalé finanční prostředky.

Základním legislativním pramenem je v ČR pro oblast školství zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, který ukládá obcím povinnost zajištění předškolního vzdělávání v posledním roce předcházejícím začátku povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na území obce a zajištění výkonu povinné školní docházky pro žáky žijící trvale na území obce. Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obec hradí zejména výdaje na provoz školských zařízení, kterých je zřizovatelem. Obec má povinnost zajistit soulad mezi rozvojem vzdělávání, zájmy občanů, demografickými změnami v populaci obce a dostupností školských služeb na svém území.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnocení výdajů na školství na 1 žáka/dítě na příkladu obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012. **Dílčím cílem** byla analýza výdajů obce Horní Suchá ve sledovaném období a jejich komparace s celostátním průměrem obcí stejné velikostní kategorie v ČR. Stanovené cíle byly naplňovány v jednotlivých kapitolách.

Hypotéza první (H₁) byla stanovena: průměrné výdaje obce na školství, při srovnání mezi školami s českým jazykem vyučovacím a školami s jazykem vyučovacím jiným než českým, přepočítány na 1 žáka/dítě, jsou u cizojazyčné školy minimálně dvojnásobné.

Hypotéza druhá (H₂) byla stanovena: ověřující dílčí cíl je, že výdaje obce Horní Suchá jsou srovnatelné s průměrem výdajů obcí stejné velikostní kategorie v ČR, s odchylkou 2 %.

Dílčí cíl práce byl naplněn v bodě třetím, kde byl proveden rozbor struktury rozpočtů v letech 2008 – 2012 v obci Horní Suchá. V letech 2008 – 2010 obec hospodařila s vyššími příjmy než výdaji, takže hospodaření skončilo přebytkem. Dosáhnuté přebytky byly vždy zahrnuty do rozpočtu dalšího roku. V dalších dvou letech obec hospodařila se záporným saldem, které bylo kryto finančním přebytkem z minulých let. Příjmy a výdaje byly analyzovány z hlediska běžného a kapitálového rozpočtu. V obci Horní Suchá ve sledovaném období daňové příjmy tvoří přibližně 65 % všech příjmů, což převyšuje o 11 % celostátní

průměr. Tento nadprůměrný podíl daňových příjmů je způsoben příjmy, které obec získává za umístění skládky na území obce. Provedení rozboru a porovnání výdajů obce Horní Suchá s celorepublikovými průměry přineslo následující závěry. Dle celorepublikového průměru významnější skupinu výdajů tvoří běžné výdaje s 69% podílem na celkových výdajích rozpočtů obcí. Naopak v obci Horní Suchá výraznější skupinu výdajů tvoří výdaje kapitálové s průměrně 53% podílem na celkových výdajích obce, z čehož je patrné, že je hodně investováno do rozvoje obce. Dále byla provedena komparace výdajů dle odvětvového členění mezi obcí Horní Suchá a průměrem obcí velikostní kategorie 2001 – 5000 obyvatel v ČR. U obou sledovaných skupin nejvyšší výdaje směřují ve prospěch položky služby pro obyvatelstvo, 54 % Horní Suchá a 50 % obce ČR. Z výše uvedených údajů lze konstatovat, že **hypotéza druhá nebyla potvrzena**, jelikož rozdíly mezi průměrnými hodnotami u obou skupin jsou vyšší než 2 %.

Poslední kapitola praktické části práce byla věnována hlavně zhodnocení výdajů, které obec směřuje do školství s rozlišením na provozní a kapitálové výdaje vynaložené na jednotlivé příspěvkové organizace obce. Obec Horní Suchá je zřizovatelem dvou příspěvkových organizací, první je ZŠ a MŠ a druhou ZŠpjv a MŠpjv. Ve sledovaném období 2008 – 2012 nebyla naplněnost školských zařízení stoprocentní. Z toho důvodu byly celkové výdaje následně propočítávány na 1 žáka/dítě dle kapacity a dále dle skutečného stavu žáků. Nejprve byly analyzovány neinvestiční výdaje na provoz školských zařízení očištěné o velké opravy, na které obec získává finance z různých zdrojů, např. ze státního fondu. Po zhodnocení výdajů čistě na provoz z rozpočtu obce bylo zjištěno, že obec vynakládá na ZŠ a MŠ téměř dvojnásobně vyšší provozní výdaje než na ZŠpjv a MŠpjv. Po provedení propočtu na 1 žáka/dítě bylo dosaženo opačných závěrů. Jak u propočtu dle kapacity, tak i dle naplněnosti byly zjištěny podstatně vyšší výdaje na žáka v ZŠpjv a MŠpjv. Průměrně, za sledované období 2008 – 2012, byly provozní výdaje na 1 žáka/dítě více než dvojnásobně vyšší u ZŠpjv a MŠpjv, bez ohledu na fakt, zda se jednalo o propočet dle kapacity nebo skutečné naplněnosti. Dále byly poměřovány celkové provozní výdaje na provoz škol dle závěrečných účtů obce Horní Suchá. Zde byly opět celkové provozní výdaje vyšší u ZŠ a MŠ a přepočtené na 1 žáka/dítě téměř dvaapůlkrát vyšší u ZŠpjv a MŠpjv. Ve výše uvedeném textu byl vyvozen závěr, že obec má nadprůměrné investiční výdaje, tudíž důležité jsou rovněž investiční výdaje obce na školství. Bylo zjištěno, že více než čtyřnásobně vyšší investice obec vynaložila v letech 2008 – 2012 do ZŠ a MŠ. I v tomto případě po provedení propočtu na žáka investiční výdaje vyšly vyšší na dítě navštěvující ZŠpjv a MŠpjv, ale tentokrát rozdíl činil pouze 434,00 Kč.

Po provedení komparace celkových výdajů obce na školství bylo zjištěno, že výdaje obce na ZŠ a MŠ jsou 2,4 krát vyšší než na ZŠpjv a MŠpjv. Po přepočtu na 1 žáka/dítě vyšly celkové výdaje vyšší na žáka ZŠpjv a MŠpjv, ale v průměru za sledované období 2008 – 2012 rozdíl činil 1,8 násobek. Ve výše uvedeném textu byl vyvozen závěr, že obec Horní Suchá vynakládá výdaje na služby obyvatelstvu vyšší, než činí celorepublikový průměr. Z výsledných údajů však lze konstatovat, že výdaje vynaložené na školství přepočteny na 1 žáka/dítě navštěvujícího školu s jiným jazykem vyučovacím než českým, v tomto případě polským, nejsou dvojnásobně vyšší než na žáka školy české. Tímto **hypotéza první nebyla potvrzena.**

Pro potvrzení vyšších výdajů vynakládaných na školství na žáka v Horní Suché, byla na konci čtvrté kapitoly provedena komparace výdajů na školství obce Horní Suchá s celostátními průměrnými výdaji na školství vynaloženými v ČR v přepočtu na 1 žáka/dítě. V tomto případě byly výdaje na žáka v obci Horní Suchá o téměř 18 krát vyšší, než činí průměr ČR. Jedná se sice o zkreslené údaje, jelikož bylo provedeno srovnání pododdílu 311 obce Horní Suchá, která patří do velikostní kategorie 2001 – 5000 se stejným pododdílem ze sumáře za celou ČR, v čemž jsou započítány rovněž školy a mateřské školky v obcích všech velikostních kategoriích, i krajích.

Nadprůměrné výdaje na školství na žáka, které byly ve všech analyzovaných případech v obci Horní Suchá zjištěny, vyplývají hlavně z faktu, že obec zřizuje jako příspěvkovou organizaci školské zařízení s jiným než českým jazykem vyučovacím. Ve sledovaném období v letech 2008 – 2012 obec poskytla ZŠpjv výjimku zřizovatele, jelikož škola nedosáhla počtem žáků minimální hodnoty 70 žáků. Tímto obec vzala na sebe závazek uhradit zvýšené výdaje na vzdělávací činnost školy. Zastupitelstvo obce by samozřejmě mohlo zvážit zrušení ZŠpjv a MŠpjv, ale polské školství má v obci Horní Suchá dlouholetou tradici, a také zastoupení národností menšiny je pořád značné, tudíž nepředpokládá se, že by obec podnikla takto razantní zásah. Navíc díky příjmům, které obec získává z umístění na území obce skládky odpadu, si zvýšené výdaje může dovolit. V pohraniční oblasti ovšem existuje více obcí, které zřizují školy s polským jazykem vyučovacím a nadprůměrné příjmy nemají, takže je pro ně finančně náročné tyto školy financovat. Obce na cizojazyčné školy mají vyšší výdaje, např. z hlediska toho, že děti mají dvojce učebnice – české i polské, ale příspěvky od státu dostávají na všechny školy stejné. Na návrh MŠMT by obce, které zřizují jako své příspěvkové organizace školy s jiným jazykem vyučovacím než českým, mohly na tyto vzdělávací instituce obdržet finance navíc. Rozhodovacím kritériem pro poskytování příspěvků by nebyl pouze počet žáků, ale také fakt, zda se jedná o žáky národnostní menšiny,

na které má obec vyšší výdaje. K takovému kroku ovšem nepostačí zhodnocení výdajů na školství jedné obce, ale musela by být provedena širší studie.

K ověření stanovené hypotézy a uvedeného cíle diplomové práce byly použity tyto metody vědeckého zkoumání – analýza, syntéza, komparace, dedukce, abstrakce. Metoda abstrakce byla použita hlavně v teoretické části. Praktická část práce byla naplněna pomocí metody analýzy, komparace a dedukce. Dále v závěru práce byla použita metoda syntézy, na jejímž základě bylo provedeno ověření hypotézy.

Zdrojem pro teoretickou část diplomové práce byly odborné publikace zabývající se pravidly hospodaření obcí a financování školství. V praktické části byly použity především údaje o hospodaření obce Horní Suchá ve sledovaném období 2008 – 2012 a internetové stránky relevantních subjektů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Odborné knihy

1. KOLEKTIV autorů. *Horní Suchá 1305 – 2005*. 1. Vyd. Český Těšín: Tiskárna Finidr. s.r.o., 2005. 160 s. ISBN 80-903567-0-2.
2. LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. 1. Vyd. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2007. 151 s. ISBN 978-807204-495-5.
3. PAŘÍZKOVÁ, Ivana., *Finance územních samosprávných celků*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1998. 180 s. ISBN 80-210-1997-2.
4. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy*. 1. yyd. Praha: Victoria Publishing, 1995. 268 s. ISBN 80-7187-024-2.
5. PEKOVÁ, Jitka., *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
6. PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
7. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. Praha: GRADA Publishing, a.s. 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.
8. ŠTOČEK, Milan a Antonín MARŠÍK. *Obec a škola*. 1. vydání. Nový Bydžov: aTre, 2009. 152 s.
9. VALENTA, Jiří. *Financování a rozpočet školy*. 1. vyd. Karviná: Nakladatelství Paris, 2004. 131 s. ISBN 80-239-2218-1.
10. VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4. aktualizované vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

b) Legislativa

11. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských a zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

13. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

c) Elektronické dokumenty a ostatní

16. Český statistický úřad. Počet dětí v MŠ a ZŠ v ČR [online]. [18.03.2014]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989#12
17. Internetové stránky obce Horní Suchá [online]. [15.02.2014]. Dostupné z: <http://www.hornisucha.cz/>
18. Internetové stránky ZŠ Horní Suchá [online]. [20.02.2014]. Dostupné z: <http://www.zs-hornisucha.cz/>
19. Internetové stránky ZŠpjv Horní Suchá [online]. [23.02.2014]. Dostupné z: <http://www.pspsuchagorna.cz/>
20. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. EUpenizeskolam [online]. Praha: 2012. [10.02.2014]. Dostupné z: <http://www.eupenizeskolam.cz/>
21. Rejstřík škol [online]. [20.03.2014]. Dostupné z: <http://rejskol.msmt.cz/>
22. Triada – obec & finance [online]. [25.02.2014]. Dostupné z:
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6502607;>
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6388940;>
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6444776;>
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6553036;>
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6608210&ht=hospoda%F8en%ED+obc%ED+a+kraj%F9+v+roce+2012>
23. Výkaz FIN 2 – 12 M obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

24. Výkaz pro průběžné hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol – sumář za republiku v letech 2008 – 2012
25. Výroční zprávy ZŠ a ZŠpjr v letech 2008 – 2012
26. Závěrečné účty obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

SEZNAM ZKRATEK

BOZP – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DPH – daň z přidané hodnoty

FKSP – Fond kulturních a sociálních potřeb

ICT – informační a komunikační technologie

KÚ – krajský úřad

MŠ – mateřská škola

MŠpjv – mateřská škola s polským jazykem vyučovacím

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

PZKO – Polský svaz kulturně-osvětový

TJ – tělovýchovná jednotka

ÚIV – Úřad pro informace ve vzdělávání

ÚSC – územní samosprávný celek

ZŠ – základní škola

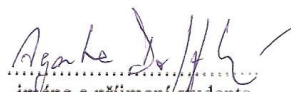
ZŠpjv – základní škola s polským jazykem vyučovacím

Prohlášení o využití výsledů diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12, odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 15.04.2014

.....
jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Příjmy a výdaje obcí

Příloha č. 2: Vybrané položky příjmů v rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012

Příloha č. 3: Vybrané položky výdajů v rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

Příloha č. 4: Vývoj běžných výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012 přepočtených na 1 obyvatele (v Kč)

Příloha č. 5: Vývoj kapitálových výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012 přepočtených na 1 obyvatele (v Kč)

Příloha č. 1.: Příjmy a výdaje obcí v ČR

Celorepublikové zobrazení příjmů a výdajů obcí v letech 2008 – 2012

(v mld. Kč)

Položky		Rok				
		2008	2009	2010	2011	2012
Příjmy	Daňové	154,4	136,6	142,9	141,9	145,5
	% vyjádření	56,6	51,5	49,6	51,8	59,0
	Nedaňové	26,3	27,2	27,9	29,5	29,5
	% vyjádření	9,6	10,3	9,7	10,8	12,0
	Kapitálové	15,7	14,0	12,8	8,9	9,1
	% vyjádření	5,8	5,3	4,4	3,2	3,7
	Přijaté transfery	76,5	87,1	104,5	93,8	62,5
	% vyjádření	28,0	32,9	36,3	34,2	25,3
	Celkem	272,9	264,9	288,1	274,1	246,6
	% celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Výdaje	Běžné	180,4	189,8	199,9	194,7	168,3
	% vyjádření	70,2	67,0	68,6	70,8	70,0
	Kapitálové	76,5	93,4	91,6	80,3	72,2
	% vyjádření	29,8	33,0	31,4	29,2	30,0
	Celkem	256,9	283,2	291,5	275,0	240,5
	% celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: vlastní zpracování dle www.triada.cz, obec & finance, <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6502607>;
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6388940>; <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6444776>;
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6553036>;
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6608210&ht=hospoda%F8en%ED+obc%ED+a+kraj%F9+v+roce+2012>

Příloha č. 2.: Vybrané položky příjmů v rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012

Vybrané položky příjmů v roce 2008 – 2012

(v tis. Kč.)

Druh příjmů	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Poplatky za uložení odpadu	51 194,02	58 216,59	54 392,43	57 162,16	50 415,94
% podíl	39,42	47,74	45,27	32,75	33,34
Ostatní invest. přijaté transfery ze státního rozpočtu	23 313,18	x	x	40 809,02	11 044,31
% podíl	17,95	x	x	23,38	7,30
Daň z přidané hodnoty	13 930,43	13 699,63	14 464,92	14 935,38	12 934,44
% podíl	10,73	11,23	12,04	8,56	8,55
Daň z příjmů PO	9 744,81	6 806,46	6 704,55	6 287,09	6 970,37
% podíl	7,50	5,58	5,58	3,60	4,61
Daň z příjmů FO ze záv. činnosti	6 912,14	6 547,75	6 680,19	6 897,67	7 062,91
% podíl	5,32	5,37	5,56	3,95	4,67
Celkové příjmy	129 865,09	121 951,76	120 159,93	174 525,34	151 217,75

Zdroj: vlastní zpracování, dle FIN 2 – 12 M

Příloha č. 3.: Vybrané položky výdajů v rozpočtu obce Horní Suchá v letech 2008 - 2012

Vybrané položky výdajů v roce 2008 – 2012

(v tis. Kč.)

Druh výdajů	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Podpora průmyslové zóny – kapitálové výdaje	11 293,56	913,44	7 659,95	5 422,31	263,4
% podíl	8,72	0,96	7,38	2,34	2,34
Základní školy – kapitálové výdaje	6 661,96	5 371,52	5 538,23	12 540,08	1 540,36
% podíl	7,55	5,62	5,33	5,41	5,41
Základní školy – běžné výdaje				13 982,83	10 043,03
% podíl				6,03	5,70
Silnice a dopravní obslužnost – běžné výdaje	4 347,76	10 757,37	2 376,24	2 709,47	8 435,89
% podíl	4,92	11,25	2,29	1,17	1,17
Bytové a nebytové hospod. – kapitálové výdaje	864,02	3 823,13	11 750,9	47 146,50	23 088,01
% podíl	0,98	3,99	11,32	20,34	20,34
Činnost místní správy – běžné výdaje	7 169,35	8 388,83	8 694,79	9 410,72	9 073,61
% podíl	8,12	8,78	8,38	4,06	4,06
Celkové výdaje	88 292,49	95 594,71	103 817,33	231 819,73	176 097,14

Zdroj: vlastní zpracování, dle FIN 2 – 12 M

Příloha č. 4.: Vývoj běžných výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012

Vývoj běžných výdajů obce přepočtených na 1 obyvatele

(v Kč)

Druh příjmů	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zemědělství a lesní hospodářství	28,80	34,30	60,10	69,60	97,90
% podíl	0,27	0,26	0,46	0,55	0,81
Průmysl a ostatní hospodářství	2 959,40	4 323,80	2 419,60	2 698,30	3 718,10
% podíl	27,74	32,56	18,56	21,42	30,64
Služby pro obyvatelstvo	5 192,80	6 040,20	7 295,50	8 878,10	7 095,30
% podíl	48,68	45,48	55,96	70,47	58,47
Sociální věci	155,60	102,10	210,60	139,90	266,20
% podíl	1,46	0,77	1,62	1,11	2,19
Bezpečnost, právní ochrana	65,40	145,90	208,40	162,10	197,60
% podíl	0,61	1,10	1,59	1,29	1,63
Všeobecná veřejná správa	2 265,90	2 633,80	2 842,70	651,30	760,30
% podíl	21,24	19,83	21,81	5,16	6,26
Celkové příjmy	10 667,90	13 280,10	13 036,90	12 599,30	12 135,40

Zdroj: vlastní zpracování, dle FIN 2 – 12 M

Příloha č. 5.: Vývoj kapitálových výdajů obce Horní Suchá v letech 2008 – 2012**Vývoj kapitálových výdajů obce přepočtených na 1 obyvatele****(v Kč)**

Druh příjmů	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Průmysl a ostatní hospodářství	3 640,70	1 392,70	5 028,50	22 791,40	17 341,10
% podíl	40,9	18,0	51,7	58,8	65,8
Služby pro obyvatelstvo	2 894,50	2 882,90	4 402,70	15 915,80	8 953,50
% podíl	32,5	37,2	45,2	41,0	34,0
Sociální věci	2 365,20	3 460,80	6,10	0,20	16,40
% podíl	26,6	44,7	0,1	0	0,1
Bezpečnost, právní ochrana	0	0	225,70	16,60	0
% podíl	0	0	2,3	0	0
Všeobecná veřejná správa	0	10,40	72,20	66,10	36,50
% podíl	0	0,1	0,7	0,2	0,1
Celkové příjmy	8 900,40	7 746,80	9 735,20	38 790,10	26 347,50

Zdroj: vlastní zpracování, dle FIN 2 – 12 M